

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. - Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7. - Telefon 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.
Računi pri post. ček zavodih: Ljubljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455; Celje, Strgsmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Poostritev položaja na Bližnjem vzhodu

Vesti o poslabšanju položaja na Bližnjem vzhodu niso nove, saj se ponavljajo tako rekoč neprestano, odkar so razgovori med turškimi zunanjim ministrom ter predstavniki sovjetske vlade nehali, ne da bi dovedli do uspeha.

V zadnjem času pa se je začela situacija spreminjati. Med najbolj pomembne simptome v tem pogledu moramo šteti izredne ukrepe, ki jih je uveljavila turška vlada, ko je odredila, da stopi takoj v veljavo izredni obrambni zakon, ki ga je vlada pred nedavnim odobrila parlament. S tem je tudi na zunanji dokumentirano, da je na Bližnjem vzhodu postalo zares napeto stanje.

Mnogo bolj modro od uganjanja o nadaljnjem razpletu vzolov, ki jih je zasedala mednarodna politika v prednjeazijskem področju, je ogled stvarnih pogojev, ki se dajo ugotoviti. Po pravici se vedno znova imenuje nafta, ki jo v velikih množinah zajemajo na obeh straneh državnih meja, v sovjetski Kavkaziji, v Perziji in v Iraku. Za eventualni izbruh vojne v tem sektorju je posebno važno, v kakem odnosu so petrolejski vrelci do napadalnih možnosti. V tem pogledu je odločilnega pomena ogromna sprememba, ki jo pomeni vojno letalo. Toda prav z vidika zračnih napadov sta oboje strani jako različno ranljivi. Do perzijskih in iraških petrolejskih vrelcev je z ruskega teritorija mnogo dalje nego znaša razdalja na primer s perzijskega ozemlja do Bakuja ali s turškega do Batuma. Sovjetski avioni bi morali vrh tega preleteti preko mnogih visokih gorovij, kar nedvomno jako otežuje napade. Nasprotno pa bi imeli, vzemimo britanski ali francoski avioni, ki bi svoje napade zoper Baku izvajali s perzijskega ozemlja, mnogo lažje stališče. Saj bi mogli odletati z južnega obzolja Kaspijskega morja ter vsmeriti svoja pota preko morja, pa z morske strani doseči Baku. Sovjetska obramba bi bila sprično tega zelo težavna. Vrh tega so razdalje tu jako majhne. Od najbližje perzijske meje do središča sovjetskega petrolejskega ozemlja je komaj 200 km v zračni črti, a od perzijske obale ob Kaspijskem morju tudi samo okrog 300 km, torej znatno manj, nego je od nemških zrakoplovnih izhodišč do angleške vzhodne obale.

K temu je treba jemati v poštev še lego sovjetske »pipeline«; ta petrolejski daljnovod drži od Bakuja skozi Transkavkazijo do Batuma ob Črnem morju. Velik del daljnovoda je tedaj komaj pičlih sto kilometrov oddaljen od turške meje, zaključni del pa še mnogo manj, saj stoji Batum v neposredni bližini meje. Črno morje samo bi silno olajševalo francoske in britanske avionske napade na južno Rusijo. saj je od turške črnomorske obale do Krima komaj 300 km, a do velikega železniškega križišča Rostova nad Azovskim morjem tudi le 600 km, skoro natančno toliko ko od ustja Labe do Londona. Južna Rusija tudi vojni aviatiki pač mnogo hvaležnejših ciljev nego Mala Azija. K temu pride še gotovost, da bi se britansko in francosko brodogojstvo pojavilo v Črnem morju, ogrožalo rusko obrežje in pred vsem prekinilo pomorski promet s Kavkazijo. Prevoz nafte bi se sicer mogel vsmeriti iz Bakuja po Kaspijskem morju proti severu, toda sovražna aviatika bi ga mogla tudi močno ovirati. Poglavje zase je seveda razmerje sil med zračnim brodogojstvom na obeh straneh, toda neugodnosti lege se tudi v najugodnejšem primeru ne dajo povsem odtehati.

Naznačeni nedostatki bi se pač dali odpraviti z zelo učinkovito ofenzivo na kopnem. Sovjetske vojske bi morale prodrati tako naglo v severno Perzijo ter v vzhodno in severovzhodno Turčijo, da bi potisnile meje daleč proti jugu in s tem obenem od-

Obrambni zid na Bližnjem vzhodu

Vsi predeli med Odrinom, Egiptom, Malo Azijo in do Afganistana bodo utrieni proti slehernemu sovjetskemu ali nemškemu vdoru

London, 28. febr. j. (RSV). Po poročilih, ki so prispela v London iz diplomatskih virov, z vso naglico napredujejo obrambna dela in varnostni ukrepi, ki jih je izdala turška vlada v zadnjem času. Vsa ta dela so v neposredni zvezi s pomočjo, ki jo zapadni državi nudita Turčiji bodisi v dobavi vojnega materiala, bodisi v organizaciji, ter bodo skupno z zavezniško armado na bližnjem vzhodu kar najuspešnejše zavarovala vse predele, raztezajoče se med Odrinom in Egiptom ter po vsem vzhodnem Sredozemlju in Mali Aziji prav do Afganistana. Vse ta prostor bo močno utrjen proti slehernemu morebitnemu nemškemu ali sovjetskemu napadu.

Turška armada postaja z vsakim dnem popolnejša, bodisi v izvežbanosti moštva kakor v vojni opremi. Po poročilih, ki so danes prispela v London, se povsod ob Bosporu grade nove utrube ter so bili storjeni že vsi potrebni ukrepi, da se iz okrožij ob Bosporu evakuira civilno prebivalstvo in se vsa ta cona militarizira. Prav tako so bili izdani učinkoviti varnostni ukrepi vzdolž turške meje v Armeniji.

Po vesteh iz avtoriziranih virov se opaža v turškem javnem mnenju vse večja nezaupljivost proti nameram Sovjetske unije. V obmejnih krajih je mogoče vsak dan opaziti komaj še prikrito izraze sovražnosti s strani sovjetskega imperializma, za katerega se v Turčiji upravičeno boje, da se je usmeril v svoje tradicionalne zahteve, ki pomenijo stalno ogražanje Dardanel in Armenije. Po vseh teh znakih naraščajoče napetosti se smatrajo londonski diplomatski krogi upravičeno trditelj naslednje: Ako pride do tega, da bi se napetost med zaveznici in Sovjetsko unijo nekega dne končala z očitnim konfliktom, potem se bo lahko reklo, da je Turčija doprinesla učinkoviti delež v obrambi zoper imperializem s severa ali severozapada.

Isti londonski krogi pripominjajo, da so medtem postali tudi Sirija, Irak, Palestina, Aden in Egipt rezervuarji močne vzhodne zavezniške armade ter da so bili razen tega storjeni vsi ukrepi, da bodo tudi tiste države, ki bi lahko pomislele o slični točki zmanjšane odpora v celotnem obrambnem sistemu, postale dovolj trdne, da bodo lahko zapre pot proti jugu odtok proti Indiji. Tako na primer bo Perzija dobila posojilo približno 5 do 6 milijonov funtov šterlingov (ca. 1.5 milijarde din) in tudi Afganistan se oskrbuje z vsem potrebnim, da bo lahko vzdržal morebitni sovjetski pritisk.

Na ta način se počasi dviga močan obrambni zid proti morebitnemu udarcu Moskve proti jugu.

Weygandova vojska

Rim, 28. febr. s. Turinška »Stampa« je objavila zanimivo poročilo svojega posebnega poročevalca iz Damaska o angleško-francoski armadi na Bližnjem vzhodu. Po sodbi poročevalca je trenutno neposredno podrejenih generalu Weygandu 170.000 mož, računata pa se, da bodo efektivni te vojske povišani na milijon mož, ki bodo zbrani takole: 200.000 iz Francije in francoskih kolonij, 200.000 iz angleških kolonij, Avstralije in Nove Zelandije, 80.000 Angležev in okoli pol milijona Turkov. Armada bo zbrana v Siriji, da bo v primeru potrebe na razpolago tako za Balkan kakor za Kavkaz. Poročevalce piše nadalje, da presojajo na Bližnjem vzhodu zvezo med Moskvo in Berlinom kot trajno, ter so prepričani, da bo končno ali Moskva popolnoma prišla pod vpliv Berlina ali pa narobe. Zavezniki so pridobili Turčijo zase s tem, da so ji za primer zmagane obljubili razširjenje njenih mej proti Kaspijskemu morju s petrolejskimi vrelci pri Bakuju vred. Pri tem pa Turkom ni treba nastopiti ofenzivno, temveč naj se drže samo defenzivne taktike. O angleški vojski v Egiptu pa pripominjajo italijanski poročevalci, da je izredno motorizirana, saj pride na vsakega tretjega vojaka po en motor.

Med Turčijo in Rusijo

Ankara, 28. febr. b. V zvezi z izredno senzacionalnimi poročili z bližnjega in srednjega vzhoda je objavil turški list »Jonl Sabahe«, ki velja za organ turške vlade, nekaj zanimivih demantijev. Tako odbija misel, da bi bili nedavni sovjetski pomorski manevri v Črnem morju naprejeni proti Turčiji, in pripominja: »Mi vemo, da jih nikakor ne moremo smatrati za ogražanje«. Glede poročil o premikanju čet na Kavkazu piše list med drugim: »V sedanjih razmerah ni nobenega razloga, ki bi opravičil vojno med obema državama. Zato tudi ni mogoče razumeti, zakaj

mahnile izhodiščne letalske postaje. Če je tako učinkovita ofenziva mogoča, o tem se celo sedaj v napetem pričakovanju ne ugiba. V svetovni vojni so ruske armade rabile zelo mnogo časa, da so dosegle uspehe zoper Turčijo pri Erdjinjanu in Erzerumu. To so vse močno gorati predeli, kjer se je mogla moderna vojna sredstva le v omejenem obsegu uporabljati.

Ključ do pozicije Turčije se zdi v morskih ožinah. Obvladanje ožin v Dardanelah in pri Carigradu omogoča dostop britanskim in francoskim bojnim ladjam v Črno morje ter s tem šele pripomore k ogražanju ruske črnomorske obale. Ako bi se Sovjetska unija zares v velikem stilu lotila ofenzive zoper Turčijo, bi morala stremeti

naj bi se bila Turčija odločila za kakršne koli vojaške ukrepe na Kavkazu. Prepričani smo, da nimajo naši prijatelji niti povoda za napad na Turčijo, niti bi jim tak napad ne mogel obetati kakih prednosti.«

Zastopniku ameriške agencije »United Press« so na merodajnem mestu v Ankari izjavili, da je Rusija zbrala na Kavkazu največ 145.000 mož. To ni sila, s katero bi bilo mogoče začeti kakršnokoli ofenzivno akcijo. Turčija ni v tem predelu povečala svojih vojaških efektivov, temveč je samo zamenjala one čete, ki so bile poslane proti Erzerumu v pomoč civilnemu prebivalstvu zaradi potresa.

Turčija pozvala vse svoje ladje domov

Ankara, 28. febr. s. (Reuter). Po neoficielnih informacijah je koordinacijski ministrski odbor, ki je bil ustanovljen na podlagi zakona o izrednih pooblastilih vladi, sklenil poklicati domov vse turške trgovske ladje, ki se mude v tujih vodah. Odslej ne bo do nadaljnjega nobena turška ladja smela zapustiti turških vod. Uradno te vesti še ne potrjujejo.

Haparanda, 28. febr. j. (Havas) 48 ur že traja strašna bitka za Viborg. Kakor računajo v poučenih vojaških krogih je sovjetsko vojno poveljstvo zbralo za napad armado, ki šteje 300.000 mož ter že skoraj dva dni neprestano napada na 50 km dolgi fronti. Zlasti siloviti so sovjetski napadi na 6 strateško važnih točkah celotne fronte dolžine.

Kirkenes, 28. febr. j. (Havas). Kakor poročajo iz avtoriziranih virov postaja bitka za Viborg čedalje bolj silovita. Vojaški krogi računajo, da se na sovjetski strani udeležuje bitke 14 divizij. Sedanja bojnica črta se razteza od obale Finskega zaliva prav blizu Viborga pa vse do jezera Vuoksi. Posebno močan je sovjetki pritisk v smeri na očišče pred Viborgom, med katerim je največji otok Urras ter dal e prot mestu Somme in končno na osrednjem odseku pri kraju Kämärä proti reki in malemu jezercu Näykki in rek Peronjoki. Sovjetski napadi v tem centralnem sektorju neposredno ogrožajo Viborg in se nadaljujejo vzdolž črte ki jo tvorijo železnice in ceste proti Viborgu.

Finsko vojno poročilo

Helsinki 28. febr. j. (Havas) Komunistična finskega vrhovnega vojnega poveljstva pravi:

Na Karelski ožini so finske čete odbijajo napade prizadejale nasproti težke izgube. Uničile so večje šele sovjetskih tankov. Topništvo je bilo večkrat izredno aktivno v obeh taborih Severovih dno od Ladoškega jezera so bili vsi sovjetski napadi zavrnjeni in so pri tem Finci razporšili več sovjetskih odredkov. Na fronti pri Kuhmo nadobitje finske čete okroževanje sovjetkih edinic in sovjetskih postojank ki so jih nekaj že zasede.

Finsko letalstvo je večkrat izvršilo več izvidniških poletov in je bombardiralo sovjetski tren skajlišča vojnega materiala ter razne vojaške objekte v Fins'em zalivu in na obalah Sovjetskega letalstva je bilo večkrat manj aktivno in je izvršilo samo bombne napade na Haparanda in Fredrikshamn. Če pa ni poročilo večje škode.

Bitke na finskem skrajnem severu

Stockholm, 28. februarja. AA. (Reuter) Finci, ki se odločno upirajo proti srditim ruskim napadom južno in jugovzhodno od Viborga, so sedaj ogroženi na severnem bojišču južno od Pečenge. Srdita borba, ki se je začela v ponedeljek pri Höhenjäärvi, 80 km južno od Pečenge, se nadaljuje. Finci se se umaknili na nove položaje pri Nautsiji, približno 15 km jugozapadno od arktične ceste, ki pelje do železniškega vozla pri Rovaniemiju. Po vesteh iz Kirkenesa so bile v zraku velike borbe. Prvič so se pojavila v teh krajih finska lovška

po tem, da za vsako ceno zavzame vsaj eno stran ožin. Tak napad bi bil mogoč samo od evropske strani, saj bi maloazijsko obalo z lahkoto čuvala bojne ladje. Niti najmanj torej ne more presenečiti, da Turki s pomočjo britanskih inženjerjev hitijo utrditi evropsko stran ob ožinah. Tu se problem bližnjega vzhoda stikajo z balkanskimi, hkrati se tu možnost komplikacij silno stopnjuje. Ako bi Sovjetska vojska zavzela evronsko stran ožin, bi mogla zapreti prehod in s tem pregnati vojno mornarico zapadnih sil iz Črnega morja.

Izredni ukrepi Turčije večajo možnost, da bi se mogli naznačeni problemi že v nekaj mescih postaviti na dnevni red.

Turška vlada je prevzela kontrolo nad vso produkcijo premoga v Turčiji. Računajo, da bo mogla produkcijo povečati za 350.000 ton letno.

Vprašanje prehoda skozi Dardanele

London, 28. februarja. AA. (Reuter) V zvezi z vestmi, da so zavezniki zahtevali od Turčije, naj dovoli njihovu bojnemu brodogojstvu prehod skozi Dardanele z brodovji, so na uradnem mestu izjavili, da bi bila ta zahteva v popolnem nasprotju s konvencijo v Montreuxu in da so torej te vesti netočne.

Usoda turških turovskih ladij v Nemčiji

Carigrad, 28. febr. j. (Havas). Turška mornariška komisija, ki je odstopovala v Hamburgu da prevzame trgovske ladje, ki jih je Turčija naročila v nemških ladjednicah, se je 27. februarja vrnila v Carigrad. Kakor pravi posebni komunikacije, ki je bil izdan o tem potovanju turške mornariške komisije, je Nemčija dovolila prevzem novo zgrajenih parnikov, odklonila

letala, ki so stopila v borbo s sovjetskimi izvidniškimi letali.

Kodanj, 28. febr. z. Skandinavski vojaški strokovnjaki so mnenja, da se bodo finske čete na severu umaknile tako daleč proti jugu, da bodo dosegle fronto, ki bo sovjetskim četam onemogočala da bi se naslanjale na nevtralnoroško mejo. Sodiijo, da bodo temu strateškemu umiku Fincev sledili dogodki slični onim pri Klantjäärvi in Siskjärvi. Finske čete se bodo umaknile najmanj do Ivala, kjer so že pripravljene utrjene postojanke. Finci bodo imeli na ta način mnogo ugodnejši položaj, ker bodo mogle sovjetske čete prodirati samo po glavni cesti, dočim so levo in desno neprehodne tundre. Vrh tega bodo finske čete obvladale 300 do 700 m visoke grebene, od koder bodo mogle napadati sovjetske čete tudi z boka. Sovjeti s svoje strani streme za tem, da prodor čim bolj na jug od Pečenge, da na ta način preprečijo možnost intervencije z morske strani, ki bi mogla spraviti sovjetske čete v skrajno neugoden položaj.

Moskovski komunikacije

Moskva, 28. februarja. AA. (DNB) Poročilo generalnega štaba leningrajskega vojnega okrožja pravi:

V toku 27. februarja so sovjetske čete na Karelski ožini o priliki proboja utrjene sovražne črte zasedle 13 utrub, med njimi 9 betoniranih topovskih oporišč. Na ostalih odsekih bojišča se ni dogodilo nič važnega.

Sovjetske letalske sile so bombardirale z uspehom sovražne čete in vojne cilje na raznih odsekih bojišča. V zračnih borbah je bilo sestreljenih 6 sovražnih letal.

Prostovoljci na fronti

Helsinki 28. febr. s. (Havas) Na več odsekih fronte, zlasti na daljnem severu, so bili poslani sedaj švedski prostovoljci, tako da je bilo mogoče finske vojske poslati na odhiti v zaledje. Tudi nekaj manjših oddelkov norveških prostovoljcev je že stopilo v boje na raznih odsekih fronte. Vežbanje drugih prostovoljskih oddelkov se v svo naglico nadaljuje, tako da jih bo istotako mogoče v kratkem porabiti v operacijah na fronti.

London, 28. febr. s. (Reuter). Prvi angleški prostovoljci za finsko vojsko so sedaj na poti na Finsko. Potujejo v civilnih oblekah kot privatni državljani. Prva skupina ni posebno velika, toda v kratkem bo sledilo več tisoč mož. V finski vojski bodo nosili angleški prostovoljci posebno uniformo, podobno angleški, ter znak, da pripadajo mednarodni brigadi.

Po dosedanjih cenitvah se je doslej prijavilo finskemu rekrutacijskemu odboru v Londonu 3.000 angleških prostovoljcev. Misljijo pa, da je ta številka vzeta še dokaj prizko. Neprestano prihajajo tudi nove prijave. Sprejeti so bili samo oni prijavitelci, ki nimajo rodbine, za katero bi morali skrbeti.

Okrog nemških posredovanja

Berlin, 28. febr. z. Kljub uradnim demantijem v tukajšnjih političnih krogih razpravljajo o možnosti nemškega posredovanja med Sovjetsko Rusijo in Finsko. Tudi »Frankfurter Zeitung« piše, da govore za to razni znaki, predvsem pa splošna želja, da bi se finsko-sovjetski konflikt čim prej likvidiral. Najnovejši uspehi sovjetske vojske omogočajo tako posredovanje. Do sedaj se je morala Nemčija ozirati na Sovjetsko Rusijo in njen prestiž. Na merodajnem mestu pa tudi danes slej ko prej zanikajo, da bi imela Nemčija namen pričeti s tako posredovalno akcijo.

Obsedno stanje v Rusiji

Helsinki, 28. febr. j. (Havas). Kakor poročila finski dnevnik »Uusi Suomi« iz Mo-

skve, je bilo v nekaterih pokrajinah severne Rusije razglašeno obsedno stanje. K temu so bila sovjetska oblastva prisiljena zaradi očitnih znakov velike vznemirjenosti, ki so se zadnji čas opazili zlasti v Murmansku. Petrovskojem in drugih večjih mestih severne Rusije list poroča nadalje, da je bila v Murmansku razširjena organizacija GPU ki so ji bili dodeljeni novi člani sovjetske taine policije, večinaoma Georgijci. GPU ima nalogo, z vsemi sredstvi vzdrževati red v Murmansku. Vstop v murmansko luko je dovoljen samo proti posebni proupustnici sovjetskih vojaških oblastev. V vseh severnih mestih Sovjetske unije je med polnočjo in peto uru zjutraj prepovedan sleherni poulični promet.

Angleški in nemški bombniki za Rumunijo

Bukarešta, 28. febr. z. Zadnja dva dni je prispelo v Rumunijo 66 angleških bombnikov in 100 lovskih letal. Iz Nemčije je skoraj istočasno prispelo 40 bombnikov tipa Messerschmidt. Razen tega je Nemčija dobavila Rumuniji tudi večje število velikih topov. Rumunija kupuje orožje v raznih državah. Iz Anglije dobiva letala in orožje na kredit, ki ji je bil zagotovljen ob priliki sklenitve obrambnega pakta, iz Nemčije na račun petroleja, iz Francije pa v zamenjavo za petrolej in razne kmetijske proizvode.

Manevri indijskih čet v Egiptu

Kairo, 28. febr. s. (Reuter). Indijske čete v Egiptu so pričele z velikimi manevri pri Meknesu. Preizkušena bo zlasti uporaba poljskega topništva in Bremovih pušk. Maskirani bodo napadi na kanale in zapornice na Nilu.

Za povzdigo poljedelstva v Angliji

London, 28. febr. s. (Ass. Press). Ministrski predsednik Chamberlain je govoril danes popoln pred predsedniki poljedelskih komitejev. Izjavil je, da je Anglija sicer predvsem industrijska država, da pa je ravno poljedelstvo njeni največja favorizirani industrija napram poljedelstvu. Ne more dati sicer nobenih dobočinskih obljub, to na lahko pove, da ne vlada zopet dopustila, da bi se po koncu vojne poljedelstvo tako zrušilo kakor po koncu svetovne vojne. Farmerji in poljedelski delavci morajo imeti od svoje države primerne koristi. Vlada je izdala načrt za obdelavo dveh milijonov oralov travnikov. Mnogi kritizirajo ta načrt in pravijo, da ne grejo bolj daleč. Res bi bilo lahko na papirju napisati tudi 5. 10 ali 20 milijonov oralov, toda tak načrt bi bilo potem nemogoče izvesti. Dva milijona oralov pa smatra vlada, da bo mogoče kultivirati, tudi to pa bo zahtevalo pravo Herkulovo delo. Chamberlain na je poudaril, da se ni treba bati, da bi angleški narod te naloge ne zmogel.

Letalska zveza med Bukarešto in Parizom

Bukarešta, 28. febr. e. Kakor se izve iz dobro poučenih krogov, se tu vodijo pogajanja med francosko letalsko družbo Air France in rumunsko letalsko družbo za civilni promet za vzpostavitev direktne letalske zveze med Bukarešto in Parizom. Ta prometna zveza bi šla iz Bukarešte preko Aten in Marseille, ter bi imela nočno zvezo s Parizom.

Likvidacija spora zaradi parnika »Asama Maru«

Tokio, 28. febr. s. (Reuter). Japonsko zunanje ministrstvo javlja uradno, da bodo angleške oblasti jutri pri Jokohami izročile Japoncem 9 nemških krizjavanov, ki jih je svoj čas angleška krizjarka zajela na japonskem parniku »Asama Maru«. S tem bo likvidiran spor, ki je zaradi tega dogodka nastal med Anglijo in Japonsko.

Poplave v Kaliforniji

San Francisco, 28. februarja. AA. Zaradi velikega deževja v zadnjem času so nastale v severni in srednji Kaliforniji poplave. Deli mesta Reding so pod vodo. Reka Sacramento grozi, da se bo razlila po dolini. Dež še vedno pada ter obstoji nevarnost, da se položaj poslabša, ker naraščajo vsi pritoki reke Napa.

Pomlad v Dubrovniku

Dubrovnik, 28. febr. o. V Dubrovniku je zavalado pravo pomladansko vreme. Danes se je kopalo že več ljudi v kopalšču Ploče in na Lapadu.

Welles v Curihu

Rooseveltov odposlanec Sumner Welles bo sprejet danes od prezidenta Švice, v četrtek pa bo odpotoval v Berlin

Curih, 28. febr. br. (SDA). Rooseveltov odposlanec Sumner Welles je nočjo malo pred 19. prispel z italijanskim brzovlakom v Curih. Na kolodvoru sta ga sprejela ameriški poslanik ter zastopnik švicarske vlade. Welles se je podal takoj na ameriško poslatništvo. Jutri dopolne bo obiskal zveznega predsednika. Popoldne pa bo nadaljeval potovanje v Berlin.

Basel, 28. febr. z Po informacijah londonskega dopisnika »Basler Nachrichten« bo Welles že konec tega tedna prispel v London. Pospešil je svoje potovanje predvsem zaradi tega da ne bi novi vojni dogodki preprečili nadaljnjih diplomatskih razprav. Welles hoče končati svojo misijo prej, predno pride do kakšne nove ofenzive. V londonskih krogih sley ko drel svare pred velikim optimizmom in naraščajo, da se Wellesovemu potovanju ne sme pripisovati večjega pomena. Kakor pa za dejansko ima. Posebno nekatere nevtralne države, ki že v tem postopanju vidijo možnost mirovnih pogajanj, utrnejo biti hudo razočarane.

Rim, 28. febr. z V tukajšnjih ameriških diplomatskih in novinarskih krogih domnevajo, da je Roosevelt v svojem pismu Mussoliniju obrazložil stališče ameriške vlade do sedanjega mednarodnega položaja in pojasnil tudi glavne točke ameriškega načrta za obnovo miru. Roosevelt za stopa mnenje, da je obnova trdnega miru mogoča le ob sodelovanju obeh vojskoloških se taborov in vseh nevtralnih držav. O podrobnostih razgovorov, ki jih je imel Welles z Mussolinijem in srofom Cianom, seveda ni ničesar znanega. V potučenih krogih izjavljajo, da je Mussolini Wellesu obrazložil stališče italijanske vlade in razvil svoj načrt za obnovo miru in ustvaritev novega reda v Evropi. Za samo to dejstvo po mnenju rimskih diplomatskih krogov izključuje skupno pobudo Roosevelta in Mussolinija.

Ribbentrop pojde v Rim

Kodanj, 28. febr. j. (Havas) Kakor poroča berlinski dopisnik danskega lista »National Tidende«, imajo merodajni nemški krogi namen informirati Rooseveltovega odposlanca Sumnerja Wellesa o priliki njegovega obiska v Berlinu o nemškem

načrtu gospodarske ekspanzije v Evropi, ki bo izvršena na bazi nove politične organizacije Srednje Evrope. Sumner Welles bo moral zvedeti, da Nemčija nikdar ne bo odstopila od te svoje politike ter da v tem pogledu ni mogoče zgraditi nobenega posredovalnega mostu med stališčem Anglije in Francije na eni ter Nemčije na drugi strani.

Berlin, 28. febr. p. V Berlinu kroji govorice o odločitvi nemške vlade, da naj zunanji minister Ribbentrop po obisku ameriškega državnega podtajnika Wellesa v Berlinu odpotuje v Rim. Pravijo, da je bil Ribbentropov obisk v Rimu odgojen prav zaradi obiska Wellesa. Na podlagi rezultatov razgovorov z zastopnikom Zedinjenih držav bo Nemčija skušala razčistiti svoje odnose z Italijo. Od poteka razgovorov z Wellesom bo odvisno, ali bo odpotoval v Rim Ribbentrop sam ali pa kak drug zastopnik nemške vlade, ki bi bil manj eksponiran glede nemško-sovjetskega sodelovanja. Nemška vlada namerava italijanski vladi pojasniti svojo dosedanje in bodočo politiko ter se informirati, kakšno stališče bi zavzela Italija v primeru razširjenja vojnega konflikta.

Ameriško posredovanje v finskem sporu?

Rim, 28. febr. o. V nekem poročilu iz Berna trdi »La Stampa«, da menijo v švicarskih diplomatskih krogih, da bo imelo potovanje Sumner Wellesa vsekakor pozitiven rezultat in sicer diplomatsko akcijo, ki se pripravlja, kakor se zdi z namenom, da bi se na Finskem vzpostavil mir. Vse kaže, da bi bil kancelar Hitler pripravljen ponuditi posredovanje med Moskvo in Helsinko, čim bodo sovjetske čete zavzele Viborg. Pričakujejo, da bo Welles to akcijo podprl. V zvezi s tem poudarjajo, da imajo Zedinjene države svoje posebne interese na Finskem, kjer je ameriški kapital že 10 let angažiran v tekstilni industriji, razen tega pa ima 32 milijonov dolarjev investicij v lesni industriji in rudarskih podjetjih na Finskem. Prav tako ni izključena možnost, da bo norveška vlada naprosila Wellesa, naj prevzame arbitražo pri reševanju spora zaradi incidenta s parnikom »Altmark«.

Angleži odkrili tajnosti magnetičnih min

V preteklem tednu so bile potopljene 4 angleške in 3 nevtralne trgovinske ladje

London, 28. febr. AA. (Havas). Pomorski strokovnjak »News Chronicle« objavlja podatke o načinu, kako je angleška mornarica uničevala magnetične mine, ki jih je sejal sovražnik. Imenovani strokovnjak meni, da so delali magnetični strokovnjaki štiri leta pri konstrukciji teh min, angleški mornarici in drugim britanskim specialistom pa je bilo treba štiri tedne, da so odkrili nemške tajnosti. Pri tej vrsti bojevanja je glavno vlogo odigrala hrabrost. Tako so mogli potegniti prvo magnetično mino iz morja. Čim so mino odkrili, je bilo poslano poročilo poskušani sekciiji v torpedski šoli v Portsmouthu. Strokovna komisija se je z največjo previdnostjo približala mini, pri čemer so skrbno gledali na to, da na čolnu ne bo nobenih kovinskih predmetov. Nato je ukazal šef komisije, da se vsi odstranijo, dokler se ne odstrani vžigalca mine, kar je on osebno izvršil. Kralj Jurij je odklopal tega polkovnika in štiri mornarje, ki so ga spremljali. Nato so mino pregledali in strokovnjaki so takoj našli način, s katerim so pozneje onesposobili nemške magnetične mine.

„Nelson“ zopet uvrščen v bojno eskadro

London, 28. febr. AA. (Reuter). Bojna ladja »Nelson« katero je decembra poškodovala mina, se je vrnila danes v svoje pristanišče in je bila ponovno uvrščena v bojno eskadro.

Lov za podmornicami

London, 28. febr. s. (Reuter). Mornariški minister Churchill je v svojem včerajšnjem ekspoziciji omenil, da je bila zadnje dni zanesljivo potopljena zopet ena nemška podmornica, nadaljnja dva primera pa se nista popolnoma sigurna. Sročje je prišlo iz Pariza uražno poročilo, da je francoski rušilec »Simoun« v bli-

žini španske obale pri rtiču Finisterre nepričakovano zagledal periskop. Podmornica se je skler takoj skrila pod vodno gladino, toda rušilec je med tem že vrigel več globinskih bomb. Podmornica je bila očitno zadeta, kajti periskop se je zopet pojavil nad vodno gladino. Tedaj se je rušilec z vso silo še zaletel v podmornico, ki se potem ni več pojavila, pač pa so se prikazali na vodni gladini olnjati madeži, ki so se razširili na 8 milj daljave — znak, da je bila podmornica uničena.

Iz Osla prihaja vest, da je v soboto ponoči norveški parnik »Aremfinc« (1150 ton) menda tudi potopil nemško podmornico. Na svoji poti v Severnem morju se je nezadoma nehote zaletel z vso silo v podmornico, ki preje niti ni bila opažena. Periskop podmornice je bil uničen. Udarec pri trčenju je bil tako močan, da je bil tudi parnik »Aremfinc« težje poškodovan. Domnevajo, da je podmornica plula nekaj časa pod neko drugo trgovinsko ladjo, preden je prišlo do trčenja.

Varnost v konvojih

London, 28. febr. s. (Reuter). Po uradnih podatkih so bile v preteklem tednu potopljene štiri angleške in tri nevtralne ladje s skupno 26.600 tonami. Od tega so potopile podmornice 18.200 ton. Do preteklega sredja je potovalo v konvojih skupno 10.076 ladij, od teh je bilo samo 21 potopljenih. Izmed 225 nevtralnih ladij, ki so pretekli teden potovale v angleških konvojih, ni bila potopljena nobena.

Rešeni blodeči letalci

London, 28. febr. AA. (Reuter). Neke ribiška ladja je izkrcala včeraj v neki vzhodni škotski ludi 4 nemške letalce, glane posadke bombnika Heinckel, ki je bil včeraj sestreljen pri Firth of Forthu. Eden izmed nemških letalcev je bil ranjen. Nemci so bili navdve srečni, da so bili rešeni ter so neprestano stiskali roke članom posadke ribiške ladje.

Zaporedni poleti nad nemškim ozemljem

Angleška letala so bila v torek pomoči zopet nad Berlinom, Kielom in Cuxhavenom

Paris, 28. febr. j. (Havas). Komunique francoskega generalnega štaba pravi, da so bili včeraj nemški izvidniški oddelki ne navadno agresivni ter so se ponovno približali na prav majhno razdaljo do francoskih sprednjih postojank, zlasti na frontnem sektorju vzhodno od Mozele, vzhodno od Saare ter in Alzaciji vzdolž Lauterja. Nemški napadi so prislili francosko artilerijo, da je morala ponovno otvoriti zaporni ogenj. Zlasti učinkovito je bilo francosko topništvo pri Bliessu.

Povratek lepega vremena je povzročil znatno pojačanje aktivnosti zračnih sil na obeh straneh fronte. Izvršenih je bila vrsta nasprotnikovih izvidniških poletov nad bojnimi črtami, kakor tudi v notranjosti francoskega teritorija. Nemška letala so ponovno preletela več krajev v vzhodni in severni Franciji ter in Alzaciji. Kakor trdijo vojaški izvedenci, se je del nemških eskadril, ki so v noči od 26. na 27. februarja tvegale poletne nad osrednjo Francijo, vrnil na svoje oporišča preko belgijskega teritorija. Angleško letalstvo je zopet izvršilo iz-

vidniške polete na veliko razdaljo ter je v severovzhodni Nemčiji med drugim preletelo Kiel, Cuxhaven, Hamburg, Helgoland in Berlin.

Nemško vojno poročilo

Berlin, 28. febr. j. (DNB). Komunique nemškega vrhovnega vojnega poveljstva pravi, da so Nemci v okolici Perla v bližini Mozele zavrnili nekaj precej močnih sovražnikovih napadov, ki so bil izvršen z učinkovito podporo nasprotnikovega topništva.

V noči od 26. na 27. februarja so izvršila nemška letala vrsto poletov nad francoskim teritorijem, na katerih so med drugim preletela večkrat zaporedoma tudi Pariz. Na izvidniških poletih nad Severnim morjem in britanskimi otoki so nemška letala včeraj na več krajih našelata na energično sovražnikovo obrambo. Dve nemški letali so nista vrnila na oporišča. Neko angleško letalo je bilo sestreljeno.

Poleti brez spopadov

London, 28. februarja. AA. (Havas) Angleški bombniki so s svojih oporišč v Franciji napravili let do Berlina in Porurja, kjer so metali letake. Bili so presenečeni, ko se niso nikjer pojavila sovražna letala. Tako so prispeli do Berlina. Navzlic noči je bilo zelo dobro opaziti glavne ulice Unter den Linden, Wilhelmstrasse in druge. Noben reflektor ni stopil v akcijo in ni zagrmel noben top. Zapadno od Berlina so opazili sovražno letalo, ki je imelo luči, a ni hotelo sprejeti borbe. Popneje so angleški letalci srečali štiri monoplane znanke Messerschmitt, ki se pa istotako niso hoteli spuštiti v borbo. Potem ko je angleška eskadrila preletela Berlin, se je razdelila v več skupin ter letela nad Remom in Porurjem. Angleškim letalom se je posrečilo prispeti brez najmanjših poškodb v izhodna oporišča.

Nad Holandijo

Amsterdam, 28. febr. j. (Havas) V noči od torika na sredjo so nad raznimi holandskimi pokrajinami opazovali tuja letala. Letala so med drugim letela tudi v najbližji okolici Amsterdama. Holandsko protiletalsko topništvo je otvorilo nanje ogenj, vendar pa doslej ni znano, da bi bilo kako letalo sestreljeno. Neki projekt protiletalskega topa je padel na neko hišo, ki jo je precej poškodoval, ni pa zahteval nobene človeške žrtve, niti ni bil nihče ranjen.

Angleška kr. dvojica v ladjedelnici

London, 28. februarja. AA. Kralj in kraljica sta obiskala včeraj ladjedelnico v Greenoku. Delavci so ob tej priliki priredili kr. dvojici tako navdušene manifestacije, da je imela policija polne roke dela, da je obdržala množico v pristojni oddaljenosti. Kr. dvojica je nato izvršila inspekcijo neke ladje, ki je bila pred kratkim dovršena. Ob tej priliki je ugotovila ogromen napredek, ki je bil dosežen v ladjedelnici, tovarno za mehanične konstrukcije in tovarno torpedov, nakar se je vkrcala na neko vojno ladjo.

Francoska sodba o nemških rezervah

Paris, 28. februarja. b. Nekateri tukajšnji listi kritično razpravljajo o nemških trditvah glede neranljivosti Nemčije zaradi nemške blokade, češ da je Nemčija v zadnjih letih napolnila dovolj rezerv vseh najpotrebnejših surovin. Pred izbruhom vojne, tako pripominjajo tukajšnji listi, so imele te nemške trditve namen odvrti zapadni velešil od napovedi vojne, češ da bi bila blokada proti Nemčiji brez uspeha. To je bil med drugim namen znanega Göringovega govora v Nürnbergu septembra 1938 tik pred krizo zaradi sudetskega vprašanja. Sedaj med vojno se poslužujejo Nemci istega oročja zato, da bi odvzeli zapadnim zaveznikom pogum v njuni uspešni gospodarski borbi proti Nemčiji, obenem pa tudi ves ostali svet prepričali o nesmiselnosti nadaljnje borbe.

Stvarno pa francoski listi pobijajo nemške trditve o velikih rezervah med drugim s tem, da je Nemčija doslej uporabljala vse od prej nakopičene rezerve predvsem za svoje ogromno oboroževanje. Saj je Hitler v svojem govoru 1. septembra 1939 dejal, da je Nemčija od začetka leta 1935 dalje potrosila za svojo oborožitev nič manj kakor 90 milijard mark. Od teh 90 milijard pa je morala Nemčija za plačilo surovin v inozemstvu potrositi najmanj 20% ali približno 18 milijard v zvezi, kar pomeni letno okoli 3,5 milijarde mark. Po statističnih podatkih o nemški trgovini pa je znano, da je Nemčija uvozila iz inozemstva v istem času povprečno na leto za okoli 5 milijard mark blaga. Razlika 1,4 milijarde mark gre torej na račun nujno potrebnega uvoza živil in drugih predmetov neposredne ljudske potrebnosti. Nemčija si torej v tem času ni mogla ustvariti velikih zalog. Razen tega Nemčiji ne primanjkuje samo surovin, temveč tudi živil.

Ogromna naročila letal v Kaliforniji

New York, 28. febr. s. (Reuter) Ravnatelj tvornice letal Douglas v Kaliforniji je izjavil, da je angleška vlada naročila v tovarni za 20 milijonov dolarjev vojaških letal, ki morajo biti dobavljena do poletja 1941. Slično naročilo je ista tovarna že izvršila za Francijo. Ravnatelj je poudaril, da je to eno največjih naročil, kar so jih tovarne v Kaliforniji doslej prejele iz inozemstva. Letalska tvornica v Santa Monici bo morala za izdelovanje teh letal dodati 5 milijonov delovnih ur.

Zanimiv nemški predlog

Amsterdam, 28. febr. j. (Reuter). Kakor poročajo iz holandskih pomorskih krogov, je Nemčija predlagala raznim holandskim plovnim podjetjem, da bi zamenjala svoje rečne parnike in vlačice na pogon s premogom za nemške ladje na pogon z nafto. Predlog so stavile razne nemške plovnene družbe, ki izvršujejo promet na Renu. S to zamenjavo bi si Nemčija pribavila velike količine nafte, ki jo potrebuje za pogon raznih vojaških vozil ter deloma tudi letal.

Zboljšanje odnošajev med Italijo in Rumunijo

Pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med obema državama

Bukarešta, 28. febr. s. (Havas). Italijanska trgovinska delegacija je že pričela svoja posvetovanja z rumunskimi predstavniki za sklenitev nove italijansko-rumunske trgovinske pogodbe. V posvetovanjih bodo proučena vsa gospodarska vprašanja, ki zanimajo obe državi. Italijanska delegacija se trudi, da bi smatno razširila obtočje klirniški promet med obema državama, obenem pa želi povišanje razmerja med letom in liru v kliringu. Italija polaga veliko važnost na dobavo rumunskih surovin, vendar so se v pogajanjih pojavile precejšnje težave. Italijski se namreč doselej ni posrečilo tako organizirati svoj izvoz v Rumunijo, da bi bil kliring vsaj približno v ravnotežju. Sedaj ima šest italijanske trgovinske delegacije baje pooblastilo, da predlaga Rumuniji velike dobave orožja in vojnih ladij, da bi bile na ta način krite rumunske dobave.

V Bukarešti se nadejajo ugodnega rezultata pogajanj. Sploh se italijansko-rumunski odnošaji zboljšujejo. Iz dejstva, da je bil prihod nemškega gospodarskega strokovnjaka dr. Clodiusa v Bukarešto odkločen, sklepajo, da se vrše italijansko-rumunska pogajanja neodvisno od italijansko-nemških gospodarskih odnošajev.

Vprašanje obiska kralja Karola v Rimu

Bukarešta, 28. febr. j. (Rador). S službene mesta objavlja, da ne odgovarjajo reonici vesti, razširjene iz nemških virov, ki trdijo, da bo rumunski kralj Karol v spremstvu zunanjskega ministra Gafenca v

kratkem odpotoval v Italijo. Vprašanje poseta rumunskega suverena samega ali pa v spremstvu rumunskega zunanjskega ministra doselej še ni bilo aktualno.

Italijansko-nemško kulturno sodelovanje

Rim, 28. februarja. AA. (DNB). Od 11. do 26. februarja je bilo v Rimu pod predsedništvom senatorja Balbina Biulianija drugo zasedanje nemško-italijanskega kulturnega odbora, ustanovljenega na osnovi kulturne konvencije med obema državama, podpisane v Rimu 23. novembra 1939. Ob koncu zasedanja je bil izdan skupen komunique, ki pravi, da so se razgovori vršili v ozračju priručnega sodelovanja in da so bila proučena razna vprašanja, ki se nanašajo na kulturno izmenjavo med obema državama. Obe delegaciji sta z zadovoljstvom ugotovili, da se je kulturna izmenjava med obema državama v toku 1939 ojačala. Nemško-italijanski kulturni odbor je dosegel popolno soglasje, kar bo omogočilo še večjo poglubitve duhovnih odnošajev med Italijo in Nemčijo. Dosežena je bila tudi soglasnost glede imenovanja lektorjev in ureditve lektoratov na nemških, odn. italijanskih solah. Dosežen je sporazum glede predavanja nemščine in italijanščine na univerzah in višjih in srednjih solah v Italiji in Nemčiji. Na kraju je odbor razpravljal o vprašanjih gledališča, filma in radio-prenosov, propagandne knjig in zvišanja stipendij, kakor tudi o vprašanjih sodelovanja na drugih poljih, tako n. pr. na zdravstvenem.

Reforme fašizma

Daljnosežna preureditev fašističnih organizacij in stranke

Rim, 28. febr. b. Veliki fašistični svet je sprejel na svojem zadnjem zasedanju nekaj važnih notranjepolitičnih sklepov, ki pa jih je inozemstvo prezelo, ker je večjo pozornost polagalo na zunanje politične del komuniqueja. Veliki fašistični svet se je namreč na svojem zadnjem zasedanju odločil za daljnosežno reformo strankine organizacije in s tem stranke same. Fašizem se je s temi reformami hotel izogniti nevarnosti pobirokratenja strankinega aparata in omrtvitev vseh tistih skrivnih sil »stalne revolucionarnosti«, ki morajo po Mussolinijevi zamisli vedno znova prevevati vse strankino delo.

Strankin aparat se je v zadnjem času preveč obremenil z raznimi novimi organizacijami. Da bi stranka zaradi tega ne izgubila svoje politične funkcije in da se ne bi iztrošila v podrobnem organizacijskem delu z vso birokratično navlako, kakor se to v takih primerih navadno dogaja, se je njeno vodstvo odločilo sedaj, da izloči iz neposredne povezanosti s stranko šest organizacij, ki so bile doslej odvisne od nje, ki pa bodo odslej povsem avtonomne. Te organizacije so: »Dopolavoro«, znana organizacija za razvedrilo delavcev po delu, Zveza družin v fašistični revoluciji padlih članov, Zveza hudo ranjenih revolucionar-

nih bojevnikov, Olimpijski komite, Zveza rezervnih oficirjev in Italijansko pomorsko društvo. Stranka se bo s tem iznebila vseh podrobnih upravnih skrbi okoli teh organizacij in se bo tako lažje posvetila svojim izrazito političnim nalogam. Organizacijska obremenitev stranke je bila zaradi povezanosti navedenih organizacij z njo prevelika, zlasti odkar so se ji pridružile poprej samostojne mladinske organizacije, ki ostanejo še nadalje v sklopu stranke. Razen tega se je stranka odpovedala vsem dnevnim listom, ki so bili doslej njena last, ker sta sedaj organizacija in politično vodstvo poverjena izključno ministru za narodno vzgojo pod vodstvom Alessandra Paolinija.

Druga pomembna novost je imenovanje tako zvanih »političnih zaupnikov« v stranki ter njena nova administrativna ureditev. Namen političnih zaupnikov bo vzdrževanje zveze med ljudstvom in strankinimi uradi, nova administrativna ureditev stranke pa zasleduje predvsem decentralizacijo strankine uprave, ker bo odslej pokrajinski organizacijami stranke dana večja avtonomija. Reorganizacija fašistične stranke na navedenih temeljih je delo novega generalnega tajnika Mutija.

Govor Lloyda Georgea

London, 28. febr. s. (Reuter). Na kosilu komiteja za narodno obrambo je danes govoril bivši ministriški predsednik Lloyd George Poudaril je, da je stvar, za katero se Anglija bori v vojni, pravična. Zavrnil je vse pozivke sklenitve sramotnega miru. Bolje, da traja vojna dolgo, nego da se naide s sklenitvijo miru samo srednji izhod. Želja pa bi, da bi se več skrbi posvetilo vprašanju preskrbe Anglije z živil. Nemčija je bila v svetovni vojni poražena zato, ker teza vprašanja ni uvaževala: sedaj pa ravna že popolnoma drugače. Lloyd George se je dalje zavezal za svobodo kritike. Po njegovem mnenju je ravno v kritiki nerednost demokratskih držav pred totalitarnimi in samo s kritiko so zavezništva zmazali v svetovni vojni.

Pred razpravo proti atentatorju Elserju

Berlin, 28. febr. o. Na merodajnem mestu izjavljajo, da se bo v kratkem pričela sodna razprava zaradi atentata na kancelarja Hitlerja v monakovski dvorcu. Za sedaj prihaja v poštev kot glavni obtožbenec samo Georg Elser. Ni še znano, ali bo razprava pred rednim ali pred ljudskim sodiščem, ali bo javna ali tajna. Preiskovalne oblasti so pripravile zanjo obširno gradivo.

Oton Habsburški pojde v Zedinjene države

Lisbona, 28. febr. j. (Havas) Kakor poroča list »Seculo«, se trenutno mudi v portugalski prestolnici nadvojvoda Oto Habsburški. Pretendent na avstrijski prestol se bo v najkrajšem času vkrcal na ameriško oceansko letalo, s katerim bo odpotoval v Zedinjene države.

Nemčija na kolesih

Berlin, 28. februarja. AA. (DNB) Zaradi omejitve avtomobilskega prometa se je v Nemčiji začela v veliko večji meri uporaba koles. Čez 20 milijonov Nemcev, torej četrtnina prebivalstva Nemčije se vozi danes s kolesi. Čez tretjino vseh nameščenec, tovarin in delavnic se poslužuje koles.

Plemenski zakon v Italiji

Rim, 28. februarja. AA. (DNB) Od 1. marca se bo začel v Italiji uveljavljati plemenski zakon v raznih poklicih. Ta zakon določa, da noben Italijan židovskega porekla ne more biti urednik lista. Prav tako se določene zelo stroge odredbe za poklice zdravnikov, lekarnarjev, državnih tolikov itd.

Preiskava o velikem vlomu v Subotici

Subotica, 28. febr. o. Kakor so listi že poročali, so neznanzi vlomili v petek ponoči v Ruffovo tvornico čokolade ter odnesli 400 kg težko Wertheimovo blagajno, v kateri je bilo 300.000 din gotovine in 16 vložnih knjižic milijonske vrednosti. Sročje so ukradeno blagajno našli v nekem vodnjaku na periferiji Subotice. Neki banovinski cestar je opazil, je cementni obod vodnjaka poškodovan, ko pa je pogledal vanj, je videl, da plavajo na vodi papirji. Ko so iztrpali vodo, so našli v vodnjaku blagajno, ki pa je bila že razbita. V njej so še dobili vložne knjižice, nekaj papirjev in za 10 din drobiča. Okoli vodnjaka so našli tudi sledi, ki so čale novotni smer za preiskavo ter so že danes aretirali nekaj sumljivih ljudi.

Smrtna obsodba roparskega morilca v Beogradu

Beograd, 28. febr. p. Okružno sodišče je obsodilo danes na smrt Dušana Ninkovića, ki je umoril in oropal starega ruskega emigranta Tromsena, nato pa zakopal njegovo truplo na občinskem smetišču ob Dunavu. Umor je izvršil na ta način, da je svoji žrtvi razbil s krampom glavo. Med preiskavo je na razne načine skušal simulirati blaznost, vendar pa so psihiatrji ugotovili njegovo popolno odgovornost za zločin. Pred tremi dnevi je ponovno skušal simulirati bolezen. Pojedel je kos mila, zaradi česar mu je bilo neprestano slabo. Obsodba ugotavlja, da je Ninković izvršil zločin po dobro premišljenem načrtu.

Institut za finančne znanosti v Zagrebu

Zagreb, 28. febr. o. Na pobudo predstojnika finančnega oddelka mestnega poglavarstva dr. Vlada Herkova bodo v Zagrebu osnovali institut za finančne znanosti, ki bo prvi te vrste v državi. V zvezi s tem je bila popoldne v visoki gospodarsko-komercialni šoli konferenca najboljših hrvatskih finančnih strokovnjakov.

Velik som v Savi

Nova Gradiška, 28. febr. o. Pri vasi Orubice je ujel ribič Slavko Smolčić v Savi z mrežo velikega soma, težkega 68 kg. Riba je bila dolga 2,3 m. Prodali so jo ribarski zadrugi v Brodu.

Vremenska napoved

Zemunska: Precej lepo vreme. Delno oblačno in nekoliko megleno. Na jugu umirjen mraz.

Naši kraji in ljudje

Sneg, občina in občani

Letošnja zima je s svojim obilnim belim blagoslovom globoko posegla v žepe davkoplačevalcev

Ljubljana, 27. februarja

To je res, da so Ljubljancem komodni, razvajeni ljudje in da so z zmerom zelo stroge presoje, kadar imajo priliko, grajati javne zadeve. Nič jim ni prav — poleti jim mestna občina zmerom premalo ceste skropi, pozimi jim prepočasno odpravlja sneg z ulic in trgov. Letošnja zima je to splošno nerazpoloženje še znatno povečala, ker nam je naklonila tolikšno obilico snega, kakršne že dolgo nismo bili deležni. Zdaj se vendar zima polagoma poslavlja, a križi in težave bodo ostali. Ob cestah so še zmerom cele skladiščne sneha, ki se pod žarki toplega pomladnega solnca počasi topi, da po ulicah žubore prijazni studenčki, a tam, kjer je prišla kakšna zagata v kanal, nastajajo cela jezera. Mestna občina bo imela brez dvoma še mnogo dela, preden bo zima do kraja odpravljena, in prizadeti meščani bodo nanjo naslavljali bo vsaj priliki še mnogo prošnji in tožba, kadar bodo nastajale nove zadrege.

Takšnih prošnji in tožba je bilo to zimo v resnici mnogo naslovljenih na mestni magistrat, zato nam je njegov tiskovni referent poslal obširen dopis, v katerem tolmači prizadevanje mestne občine in zavrača neumestno grajo. Ljubljana ima 400 km cest, piše med drugim. Če pade na te ceste samo 30 cm snega, ki naj bi ga mestna občina razvozila, bi to nanese ogromno količino 1.200.000 m³. Ker znašajo stroški za voz 1 m³ okrog 10 din, bi morala mestna občina razpolagati v ta namen z vsoto 12 milijonov din. A letos je padlo približno še enkrat več snega in zato bi bila potrebna tudi približno še enkrat večja vsota. Jasno je, da mestna občina trpa denar za svoje izdatke iz žepov davkoplačevalcev, ki bi tolikšne vne, kolikoršno zahtevajo preostri kritiki, najbrž nič kaj veselo ne pozdravili. Kadar je bilo mnogo snega, je mestno cestno nadzorstvo poslalo na ceste 600 delavcev, 120 voznikov, 120

parov konj in nekaj avtomobilov. Dva moderna motorna pluga in 16 plugov s po 3 pare konj je oralo sneg. Kadar so delavci začeli delati že ob 2. jutraj je morala mestna blagajna šteti nad 30.000 din na dan. Ob hudih dneh na je še mestna vrtnarija s 35 delavci skrbelja za ceste in

poti po Tivoliju, do Čada, na Rožnik in do Šišenskega vrha, obenem na spravljala sneg s poti ob Gradaščici v Trnovem ter v raznih parkih in nasadih v mestu in na periferiji.

Tako je torej s to rečjo. Zdaj, ko prihaja toplejše vreme z močjo in bhatom, bosta morala pač oba storiti svojo dolžnost, občan in magistrat: prvi naj malo potopi, drugi pa naj poskrbi, da bo mogel tudi pešec skozi ulico — brez ozira na to, kudo je v tej ulici doma, preprost, brezimen državljan ali kak višji od katerekoli instance.

Smrt dr. Eda Markovića pred sodiščem

Zagovarja se policijski agent Marko Marković

Beograd, 28. februarja

Pred velikim senatom okrožnega sodišča v Beogradu se je v terek pričela razprava proti Marku Markoviću, ki je obtožen da je lani 18. decembra kot detektiv streljal čepav na bil napaden in je s 7 strelji ubil bivšega direktorja »Prizada« dr. Eda Markovića. Obtožnica navaja, da je Marko Marković, ki je star 29 let, imel tisti dan nalogo, da z dvema tovarišema izvrši hišno preiskavo pri Ranku Markoviću v Brankovi ulici št. 13. Vsi trije so prišli pred hišo ob 5.45 zjutraj. Ker so bila vrata zaklenjena, so pozvonili in iz podpritičja se je javila kuharica, ki je vprašala, kaj želijo. Eden izmed agentov je rekel, da je pismonoša in da je prinesel brzojavko. Kuharica je rekla, naj ji brzojavko izroči skozi okno, toda detektiv je brž dostavil, da ima tudi velk zavoj, ki ga skozi rešetko ne more izročiti. Nato je prišla kuharica odkleniti. Ker treh ni hotela spustiti v hišo, so ji povedali da so od policije in jo vprašali če v tej hiši stanuje neki študent Rajko. Detektiv Lazović in orožniški podnadrednik Tahalia sta se nato podala v podpritičje iskat študenta detektiv Markovića da je ostal na stropišču, pače da ne bi kdo izmed prebivalcev hiše vrzel česa na ulico.

dometaj, ki je tisti čas pravkar pometal pred hišo. S samokresom v desnici da s hišnimi ključi v levici se je dr. Eda Marković hotel podati na dvorišče. Njegove korake je čul detektiv Marko Marković. Šel je hišnemu gospodarju po stopnišču nasproti in sta se spogledala na razdaljo 2 do 3 metrov od glavnih vrat. Tisti trenutek so padli strelji. Kakor je pozneje ugotovila policija, je dr. Eda Marković ustrelil dvakrat, obtoženi detektiv pa sedemkrat. Dr. Edu Markoviću so strelji presekali žilo v nadlehtju, ranili srce, tetra, ležodec in črevesje, zaradi česar je kmalu nastopila smrt. Detektiv Marković pa je bil ranjen v dlan levice. Kot službojoči organ ni imel pravice poslužiti se orožja v trenutku, ko je bil napad že končan.

Obtoženi detektiv Marković zagovarja sodnikom svojo nedolžnost, ker da je streljal v silobranu. Med pričami je bila prva zaslišana vdova ga, Marta Markovića, ki je v črnem. Navedla je, da so trije prišli v hišo in nato poiskali hčerko Ranko. Dr. Marković je hotel braniti hčerko. Gospa je samo še čula hčerkinine kriče na pomoč, padli so strelji in ko je hotela na dvorišče, ni več mogla tjakaj. Ga. Markovića je navedla, da je bil mož zadnje čase precej nervozen.

Nato je bila zaslišana gospodična Ranka Markovića. Zbudila se je isto jutro ob 6. Takrat je detektiv Lazović vpadel v njeno sobo. Pričela je vpiti. Detektiv in orožnik sta zahtevala od nje dišaško izkaznico, predlagala sta knjige, našla nista nič sumljivega, nato sta odšla. Na vprašanje, ali sta ji preiskovalna organa pokazala odlok, je Ranka rekla: »Odloka ne. Njena sestra Vida, ki je spala s njo v sobi, je potrdila njene navede. Razprava se nadaljuje.

Ganljivo slovo od prezgodaj umrle Sokolice

Dolg žalni spoved, kakršnega Vič že dolgo ni videl, se je vil v nedeljo popolne na viški pokopališče. Na zadnji poti smo spremljali vrlo Sokolico sestrico Fančko Neredovo, hčerko uglednega viškega obrtnika z. Franca Nereda. Pokojna Fan-

čka je bila vrlo in marljiva naraščajnica viškega Sokola, ki jo bo težko pozrešal. Kakor priljubljena je bila Fančka, je pokazal pozreb, ki se ga je udeležilo nad 1000 oseb. V velikem številu so bile zbrane viške naraščajnice in članstvo s podstarostjo br. Rudijem Mariničem na čelu, pozreba pa se je udeležilo v velikem številu tudi vse viško obrtništvo ne glede na politično prepričanje, saj je oče pokojne Frančiške ugleden in spoštovan mož. Pred hišo žalosti na Glincah so ob 16. uri opravili oo. frančiške pogrebne molitve, nato pa so pevci viške »Edinosti« zapeli v srce segajočo žalostinko. Tudi pri grobu so zapeli, nakar so med lhtenjem potrzega očeta in množice pričele padati grude na belo krsto s pokojno Fančko. Naj bo vzorni Sokolici, ki jo bomo ohranili vsi v najlepšem spominu, lahka domača zemlja poleg ljubljene mamice, preostalih, zlasti potrtemu očetu, pa izrekamo svoje globoko sočustvovanje!

Dva brez duše, tretji brez glave

OVADUH STROGO KAZNOVAN PRED SODIŠČEM V SARAJEVU

Poglavje o denuncijanstvu, o ovaduhstvu je danes tako značilno kakor leta 1914. Kako je pri nas v Sloveniji, smo nedavno pisali. Kako pa je drugod, naj navedemo primer, ki ga opisuje zagrebški »Jutarnji list«. Poročilo je iz Sarajeva in pravi med drugim:

V bosanskih krajih je bilo zadnja leta več primerov denuncijanstva in klevete iz maščevanja. Mnogi ljudje so trpeli zaradi pokvarjenih tipov, ki so jih neosnovano ovajali oblastvom. Ti tipi so znali najti tudi priče in tako so nedolžni ljudje trpeli, kakor pravi narodni pregovor: »Dva brez duše, tretji brez glave«. Zelo značilen primer so obravnavali te dni pred sarajevskim sodiščem. Ko je bila ugotovljena očitna denuncijacija, je bil ovaduh strogo eksemplarno kaznovan s sedmimi meseci zapore.

sodnikom obnašal predržno in mu je rekel »Tudi vas bi prijavi, če bi govorili tako, kakor Milanović!« Sodnik ga je ostro ukoril: »Misliš, da si boljši patriot kakor sama država, čeprav si čisto navaden denunciant!« Ko je nato bil zaslišan Milanović, je navedel, da ga je Orozović že večkrat ovajal. Izmed prič je neki Gruzica Petrović hotel braniti ovaduha Orozovića. Ker pa je prišel navzkriž s lastnimi izpovedbami, je bil zaradi suma krivega pričevanja tako oddan v preiskovalni zapor. Ker se je sodišče preprčilo, da v resnici gre za čisto navadno, podlo ovaduhstvo, je bil Orozović obsojen na 7 mesecev strogega zapore. Državni tožilec pa je vložil priziv zaradi prenizko odmerjene kazni.

Slabe zveze na progi Sevnica-Trebnje

Krmelj, 28. februarja

Po splošni ukinitvi odnosno redukciji večjeza števila vlakov na področju ljubljanske železniške direkcije so bili na progi Sevnica-Tržišče-St. Janž-Trebnje in obratno ukinitvi nič manj kakor trije pari vlakov. Razumljivo je, da je na ta način izgubilo prebivalstvo ob tej progi ugodne zveze na eni strani v Trebnjem proti Novemu mestu in Ljubljani in na drugi strani v Sevnici proti Zagrebu in Zidanemu mostu.

Prav posebno občutno je pomanjkanje zveze za povratek potujočega občinstva, ki ima posele v Zagrebu. Če mora namreč kdo iz Mirnske ali Sentjanske doline v Zagreb, je prisiljen potovati z jutrnjim vlakom preko Sevnice in pride okrog 10. ure — če nima vlak zamude — v Zagreb. Vsakdo pa je primoran se vrniti iz Zagreba že z vla-

kom ob 12.50 proti Sevnici, da dobi tam zvezo s popoldanskim vlakom, ki odide ob 16.46 iz Sevnice proti Trebnjemu. Zastojniško čakanje v Sevnici preko dveh ur podaljša še celo potovanje. Z eno besedo, naši kraji nimajo prave zveze z Zagrebom, kajti v pilih dveh urah se ne more v velikem mestu nič opraviti, najmanj pa je mogoče obaviti trgovske posle ali pa celo kakšne preiskave na kliniki in slično.

Prebivalstvo tukajšnjih krajev je zaradi tega upravičeno ogorčeno, ko se mu je odvzelo kar naskrat tri pare vlakov, med njimi najvažnejšo zvezo z Zagrebom. Sedaj, ko imamo izraženo direktno železniško zvezo do Sevnice, da nimamo pripravljene zveze za potovanja proti jugu naše domovine. Večina krajev Sentjanske in Mirnske doline je na področju krškega sreza in je prebivalstvo prisiljeno marsikdaj potovati na razne urade v Krško. Sedaj to je skoraj nemogoče, ker je do tamkaj slaba zveza.

Pred dnevi so se obrnile prizadete občine, ostali uradi, razna podjetja, zasebniki, gospodarske in politične organizacije z obširno obrazloženim in utemeljenim prošnjo na ravnateljstvo ljubljanske železniške direkcije, da se končno uredi smotrno in tukajšnjim potrebam ustrezajoči potniški promet. Nekateri ukinitveni vlaki naj se uvedejo, še preden stopi v veljavo novi vozni red. To je nujna potreba in zaradi tega naj se upravičena prošnja najkasneje do Velike noči upošteva.

Ob grobu starega gasilca

Središče, 28. febr.

Vedno bolj redke so vrste starost slovenskih gasilcev. Dne 14. t. m. je zaplapolala črna zastava na stolpu gasilske čete v Središču ob Dravi. Umrl je v starosti 87 let ustanovni član čete g. Jakob Dogša, bivši ugledni posestnik in usnjarski mojster in dolgoletni predsednik obrtne zadruge.

Kot 34 leten mož je leta 1887, vstopil v vrste smučajočih se gasilske čete v Središču. Polnih 53 let se je kot aktiven, vzoren in požrtvovalen član držal gasilskega gesla: »Vse iz ljubezni do bližnjega!« Uporaben je bil v vseh oddelkih gasilske službe, vendar mu je bil gasilski rog najbolj pri arcu. Odlikovan je bil s srebrno in zlato kolajno za državljanske zasluge, s srebrnim zaslužnim križem gasilske zveze kraljevine Jugoslavije, z zlato kolajno s tremi palmovimi vejicami za dolgoletno službovanje in s srebrnim križem gasilske zajednice dravske banovine za požrtvovalnost na gasilskem polju. Pokojnik je bil vzor gasilca, prijeten družabnik, zaveden Jugoslovan in Slovenec, ki je svoje narodno napredno prepričanje ob vsaki priliki možato zagovarjal. Gasilska četa ga bo pogrešala in mu ohranila časten spomin!

Divje mačke napadajo kokoši

Dolenjske Toplice, 26. februarja

Divja mačka je pri nas že bolj redka žival. Najdeš pa jo še po vrhovih kočevskih gozdov, kjer dela škodo, zlasti med divjačino. Dasi ustrojena koža nima posebne veljave, vendar pa lovci mačko preganjajo, ker dela med divjačino precejšnjo škodo. Loti se zajec in tudi srn.

Letošnja zima z debelim snegom je prisilila tudi divje mačke, da je zapustila svoje redno bivališče v vrhovih skalnatih gozdov in se približala človeškemu domovanju, kjer se je lotila dobre kurje pečenke. Prebivalci vas' Gornje Polje pri Dolenjskih Toplicah so opazili, da jim iz kurnice

VALČKOV VEČER NA TABORU

2. MARCA 1940

Salonski orkester in »Magistrov trio«. Pričetek ob 20. uri. Vstopnina Din 10.—.

SCHICHTOV RADION

nere sam!

Pri kuhanju v raztopini Radiona opravijo milijoni kisikovih mehurčkov vse delo pranja perila. Strujijo skupaj z milnico skozi perilo, odpravijo vsonešno in perilo je tako belo da se kar sveti.

RADION BELINA!

izginevaajo kokoši brez pravega sledu. Dožili so tatvine neznanega tatu ali smrdljivega deborja, le na pravega tatu niso mislili. Kako neki? Saj že zlepa ni bilo ališati, da bi se divja mačka uvrstila med kurje tatove.

Pretekle nedelje je nastal v kurnici med kurami velik nemir. Eden izmed domačih hitro skoči h kurnici, da bi spoznal vzrok nemira, in nemalo se začudi, ko zapazi divjo mačko v boju s kurami. Premotena divja mačka je hitro skočila s plenom v gobcu mimo motilca, hoteč pobegniti. Toda ta je bil urnejši in jo je udaril s kolom po glavi s tako silo, da je takoj obeležala. Tako je kurja tatvica plačala svojo predrznost z življenjem.

Konec drsalne sezone

Za drsalni sport, ki se poslednja leta pri nas tako lepo razvija, je bila letošnja zima za naše prilike kot idealna, saj je bilo drsalnišče SK Ilirije pod Cekinim gradom odprto skoraj dva mesca, od otvoritve brez prestanka 45 dni skupaj. V takih okolnostih imajo naši drsalci seveda mnogo možnosti za vezbanje in s tem prilike, da se približajo znanju svetovnih drsalcev. Letošnja dolga drsalna sezona je zapustila vidne sledove pri vseh tekmovalcih, ki so nastopili na domačih drsalnih prireditvah. Med seniorji pa tudi v mladinski skupini so nekateri pokazali take like, ki jih sicer uporabljajo le mednarodni tekmovalci.

Med naše najnadarjeneje tekmovalce, od katerih smemo pričakovati, da bodo v nekaj letih nastopale že na mednarodnih tekmovaljih, spada nedvomno 16 letna Dorica Schellova, lanskeletna juniorska prvakinja, ki bi na letošnjem seniorskem državnem tekmovalju prav gotovo dosegla odlično mesto, če je ne bi bila ovirala bolna noga. Na sliki je gospodična Dorica Schellova, ko prav posrečeno izvaja poznani »Schäferjev« skok, imenovan po svetovnem drsalnem prvaku.

Kulturni pregled

Škerjančeva Sonetna kantata

Ljubljana, 27. februarja

Prešernove obletnice je naš kulturni in nacionalni svet že večkrat slavil. Se vsikdar so bili to veliki prazniki našega rodu. Eden najpomembnejših in po svojih duhovnih valovih najplodnejših je bilo odkritje Zajčevega spomenika na Marjinem trgu s svojim vrhunecem v zgodovinskem očrtu Prešernovega celotnega lika in njegove osrednje veljave za vse tedanje pokolenje po pokojnem Ivanu Prijateljju. Tedaj je Prešernov kongenialni naslednik pesnik Oton Župančič zapel silovito marseljezo slovenski mladini in pritisnil z njo pečat rodu v desetletju pred svetovno vojno. Kadar bodo v razvoju naroda šteli tudi taki pesniški poleti in goni, ki z njimi oplajajo svojo okolico, zlasti pa narodov mladostni naraščaj, tedaj bosta Prijateljeva podoba našega pesnika in Župančičeva visoka pesem mladini šteli med odlične činitelje narodove življenjske sile in njegovega vzpona v bodočnost. Tista mladina je kasneje oplojena Prešernovega duha in Župančičevega poleta, sublimirala od obeh pesnikov prevzete vitalne sile v veliki in končno zmagoviti podvig za lastno državno samostojnost v naši sedanji Jugoslaviji.

šemu narodu, predvsem njega mladini v novi glasbeni obliki. Dočim smo doslej uživali Prešerna in njegovo magistralno pesem predvsem duhovno, imamo zdaj v kantati našega skladatelja čudovito ustrežajočo izpopolnitev v glasbeno-ovstvenem svetu, ki z njo lahko stopimo pred ves svet.

Za rešitev te naloge ni skladatelj potreboval toliko poguma, kakor samozavesti! Če je bil kdo izmed sedaj živih slovenskih skladateljev poklican, da napiše Prešernovemu Sonetnemu vencu količkaj opisno glasbo, tedaj je Škerjanec brez dvoma, ne da bi hotel s tem omejiti »omena ostalih naših glasbenih tvorcev, najprikladnejši. Kajti s svojim dosedanjim delom je izpričal, da sega njegova glasbena muza tako v formalnem, v prvi vrsti pa v invencioznem zbiru do izrednih izvirnih globin erotične lirike. V njegovih napevih je nekaj cankarsko neizpolnjeneja koprnena, je župančičeva roža mogota in s tem tisto, kar mu je dalo legitimacijo, da Prešernov sonetni venec tolmači iz enotnega, osrednjega, močnega ljubezenskega čustva in ga s primerinim vencom tematičnih misli predoči našemu, v sodobni glasbeni čustvenosti zaslišanemu pokolenju.

Kakor sta izvornost in globina Škerjančeve glasbe neizpodbitni splošno priznani, tako je to pot iznenadil tudi s tehnične strani. Kajti ta njegova kantata sega daleč preko njegove poprejšnje (Zednjenja) in je tudi s tega vidika mojstrovina psi-

hološke razvrstitve in gradnje, ki je do slej pri njem nismo bili vajeni. Razporeditev zborov, solistov in tereta, kakor tudi vzporedna glasbena gradnja s pesnitvijo, ki v zednjem sonetu posname vse glasbene misli in jih poveže v naravnem zapovrstnem redu v zaključni glasbeni višek, pomeni tudi tehnično omiselni višek, ki je Škerjančev umetniški vili njeno dokončno zaokroženost.

Kantata je zgrajena v najsodobnejšem tonskem slogu. Zaradi tega so bile zlasti za pevce napisane sline intonacijske težkoče. Vendar se Škerjančeva intonacija, ves njegov novi slog, njegova prepletena harmonika že po nekaj vajah s čudovito lahkoto prilagaja uscu in prevzema nalike enostavnosti in melodičnosti. Zborski ostavki niso napisani z nobeno tehnično pretenzijo. Gibljejo se vsi v stari homofonski enostavnosti, le harmonika je čisto sodobna in mestoma že tudi samo Škerjančeva, za njegovo invencijo značilna. Vsi veliki skladatelji so bili tudi v harmonskem oziru novotariji in ni slučajno, da je naš skladatelj sedaj zašel v tem oziru na nova, tvorna pota. Njegovo silno nežna inventarika potrebuje novih harmonskih sredstev.

S posebno ljubeznijo in v polni zavesti svoje ustvarjanje sile se je topot Škerjanec lotil odstavkov za solista in teret. Da si lepših ne moremo žele! Koliko nežnosti, znanosa, koprnena v tistih napevih, koliko naravnosti v navidezno kompliciranih partih! Pesem je kar bila, mestoma po-krepljena s polnimi orkestralnimi dvigi, deloma s delikatno, komorno spremljavo.

To kantato z vsemi svojimi novotarijami, tako v tehničnem, kakor v harmonski in invenciji je treba slišati nekajkrat. Mnogi poslušalci so pričrjali doumevati umetniško lepe proti sredini venca, na dvo-

rano v celoti je pa vplival šele zaključni magistralski, ki je na kraju posnel glasbene misli celokupnega soneta.

Praznik, da si ga lepšega naš pesnik velikani, ne bi bil mogel misliti! Če je tista o Prešernu, ki je od ganjenosti ob pripriosti melodiji zapustil prijatelje in zdrvel na plano, da sprosti svoja čustva, verna, tedaj bi bil naš pesnik pri včerajšnji izved-

bi Škerjančeva kantata obstrmel z začudenjem pred to veliko umetnostjo, ki je na tako izviren, globok, samosvojni način ena sama visoka pesem Prešernove ljubezni.

Glasbena Matica se je obdružila našemu pesniku. Zasidrana v osrednju naše glasbene tvornosti in kumujoč vsakemu velike-mu ustvarjalnemu podvigu je založila v kantato ves svoj trud, da jo predoči naši kulturni sredini, hkratu pa dostojno proslavi našega pesnika.

Pevski zbor se je topot izpopolnil v svojih tenorskih partih in je zvenel zaokroženo, toplo, sočno. Tehnične, intonacijske težkoče je premagal z dolgoletnimi vajami, na kratki izvedbi je tvoril osadje mogočnih dogodkov.

Posebno zaslugi so si stekli sodehujoči

solisti gg. Betetto, Franci, pa Sladojčev-Jolki in oba Petrovića. Pri ravnateljju Betettu treba omeniti njegovo brezhibno petje (intonacijskih težkoč pri njem kot rutiniranem pevcu ni bilo). Iznenaj je s svojim sočnim glasom g. Franci, dasi so mu nenavadni intervali delali mnogo preglavic. Presenetljivo se je odrezal teret, ki je imel med solisti najtežjo nalogo. Kar užitek je bilo poslušati te v splošnem uravnovešene pevce, kako so gostoleli težavne prehode, gibajoč se v tesnem objemu, mnogokrat v dolgih zaporednih sekundah in vedno znova v melodičnem zanosu svojega morda skladateljsko najbolj posrečenega parta.

Orkester je redkokdaj igral partituro, natrpano s tolikimi biseri orkestracije. Kakor da so v njej posnete pridobitve mnogih, velikih sodobnih in popreteklih skladateljev svetovnega slovesa. A v orkestralnotehničnem oziru je bilo vedno tako, da so kasnejši gradili na pridobitvah prejšnjih. Škerjanec obvladuje orkestracijsko gnoto sedaj suvereno in lahko rečemo že tudi samonikno. Njegov orkester je bistvel v neznanoski skladki, meliki, sanjavih barvah. Ljubljanska filharmonija si je z izvedbo tega dela stekla novo priznanje. Seve duša izvedbe je bil ravn. Polič. Delo mu je bilo dokaj ojašano po raznih sodelavcih, ki so izvedbali i orkester i soliste i zbor v dolgoletnih predvajah. Zaključno črto je po potegnili sam. Če pomislim na pestrost kontrastov, na najraznovrstnejše taktne izpremembe, mnoge vstopne, arhonične pretenzije dela samega, ki se deloma vije v zategnjenih arijah, mestoma pa buči z divjo strastjo preko mnogih čustvenih strmin, razumemo, da je moral ves ta komplicirani aparat imeti svojega tenkočutnega, a hkratu tudi odličnega, za celotno linijo odgovarjajočega krotitelja in

Domače vesti

Dogodek ob meji

Gospod urednik, strinjam se, da je meja občutljiva reč, ki ji je treba posvećati vsa pozornost. Pa če se že pograjajo morebitne nerednosti v javni upravi, je prav gotovo treba, da tudi vsi zasebniki, ki kakorkoli pridemo v stik z mejo in obmejnimi prebivalstvom, nastopamo previdno, ali bolje rečeno: dostojno. Obmejno prebivalstvo živi v vse bolj napetih razmerah, kakor ono v zaledju, je vse bolj tenkočustno, vsaka neumestna beseda učinkuje malo drugače kakor čepkanje v dolgovernih političnih debatah po ljubljanskih ali mariborskih oštarijah. Zlasti oni, ki se zdijo, da so razumnejši in vidnejši med prepričanim narodom, bi morali biti vsaj na meji povsod v dober zlogod. Sicer je dejansko povod tem svojim vrticem je pa naslednja majhna, a vendar značilna zgodba, ki sem ji sam bil priča.

Pripeljem se oni dan v bližino Severne meje, nedaleč nad Mariborom. Promet je tam živahen in zgodil se je karambol. Trčila sta neki zasebni luksuzni in službeni tovorni avto. Kakor po navadi, je bilo tudi v tem primeru težko na prvi mah odločiti, kdo je karambol zakril. Sodim da je pač vsega bilo krivo nesrečno naključje. Kraljčica, da se je na kraju nezgode kmaju zbral precej radovednejšev, ali pravilneje: rado-besednikov. Začeli so se pogovarjati o dogodku. Naenkrat je nastal cel parlament, glavno besedo pa so prevzeli tisti, ki sploh niso videli, kako je prišlo do nesreče.

Kjer je toliko prometa, kakor na tej cesti, ni čudno, če se ob karambolih neugodno izražajo o avtomobilistični peči, ki jim je hoja po cestah zaradi avtomobilističnega prometa dostikrat res nevesnča. Toda moja pozornost je zbudil neki gošped, o katerem sem za trdno pričakoval, da bo pomirljivo vplival na preste govnike. Naenkrat pa je prav on povzel glavno besedo. In sicer je začel obsojati službeni tovorni avto. Pa kako je govoril in udrihal! Vmešal sem se v pogovor in rekel, da je treba počakati izida preiskave. Nikomur ne privoščim nezgode, naj se mu zodi z avtom na naši meji ali onkraj nje. Nedopustno pa je, ustvarjati kar sovražno razpoloženje z različnimi pavsalnimi opombami na račun onih, ki si šele morajo pridobivati naše zaupanje, ko se trudijo, da bi bila naša meja čim bolj varna. Obsodil sem, da se na javnem mestu vprico preprosteja prebivalstva stavlja v čudno luč naše državljanje.

Toda na gospodarja niso moje resno mišljene besede nič pomirljivo vplivale. Zato me je le zanimalo, kdo je gošped, ki si zna pri nezgodnem dogodku ob meji pridobivati ljudske simpatije s čisto navadno demagogijo. E. so mi rekli ljudje, ta gošped je pa veljavni mož, ki ima kaj pod palcem. Ima tudi avto. Pa ne samo to. Tudi strankarsko legitimacijo ima, takšno, da mu je noben demokrat ne pride b'izu! Umolknil sem in obrnil proti Mariboru...

**Za novo pomlad:
Modni salon
za damo in gospoda
SOUVANO-CO
Mestni trg 24.**

**Površniki, plašči,
eleganti kostumi,
promenadne in sportne
obleke - brezhiben kroj,
kvalitetna izdelava,
nove ideje!**

*** Najrevnejšim sirotam in vdovam** civilnih državnih uslužbencev z neprekrbljenimi otroki bo podelil Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga državnih uslužbencev v Ljubljani, pet in dvajset podpor po 200 din. Prošnje, ki morajo biti glade siromaštva potrjene od pristojne oblasti, naj se vložijo na naslov imenovane zadruge najpozneje do 16. marca t. l.

*** Zveza zdravstvenih pomočnikov** krajevine Jugoslavije je bila ustanovljena v Beogradu. Za predsednika je bil izvoljen Stevan Janković, kemik delniške družbe »Sonde«. V resoluciji želijo zdravstveni po-

vodnika. Tega enotnega koncepta ravn. Poliču ne manjka in njemu gre velika zasluga, da je delo doživelo tako sijajno izvedbo, upoštevaje pri tem kajpak razpoložljive sile zlasti glede sodelujočih pevcev. Vsi so bili naši in dosegli smo z njimi trenutno najboljši uspeh. Če bi bil zbor povečan za dobro tretjino in se solisti nekoliko krepkeje pri glasu (kot na pr. Be-tetto), bi bila izvedba seve na absolutni višini.

Dramaturg g. Josip Vidmar je spregovoril za uvod o obeh fakturah Sonetnega venca. V zajetnih besedah je nato očrtal glavne obrise Prešernovega dela in pomen našega pesnika za vse naš narod.

S škerjančevu kantato se pričena nova doba naše glasbe. A prav zato in ker je delo tako tehtno, novotarsko, popolno, v svojem konceptu tako jedrnatno, hkratu pa po svojem vtisu mogočno, kaže, naj ga Glasbena Matica po možnosti v najkrajšem času ponovi. Ne dvomim, da bo tedaj tudi širše občinstvo uzrlo v njih tiste neprecenljive vrednote, s katerimi je skladatelj obogatil naše glasbeno kulturo.

**Planinski spisi
Janka Mlakarja**

Pred menoj leže sedaj vsi trije zvezki Zbranih spisov našega planinskega pisatelja Janka Mlakarja. Nekateri so sicer očitali »Planinskemu drušču«, da bi storilo bolje, če bi izdalo namesto teh treh zvezkov tri zvezke čiste strokovne planinske literature. Reči pa moram, da sem za te tri knjige kar hvaležen našemu SPD in z mnogiejšo marškaterej planincev srednjih let.

Današnja planinska generacija naših mladih pevalcev, ki opravlja tudi za sedanj časa nadvse zaslužno vlogo in oprava, ne ve, kako smo svoje dni viseli na navilo, ne ve, kako smo svoje dni viseli na navilo, ne ve, kako smo bili vsi ponosi na posebne planince za vezane letnike »Planinskega vestnika«, ki jih je opremiljal

močniki, da bi se šli za zdravstvene pomočnike, ki je delovala v šolskem letu 1930-31, priznala stopnja srednje šole za maturo.

*** Mato Grkovič ostane direktor** zagrebške drame. »Novost« beležijo po informacijah s pristojnega mesta, da bo Mato Grkovič, ki je kot ravnatelj zagrebške drame pred dnevi podal ostavko, ostal na svojem mestu in da umakne ostavko.

*** Prva hrvaška bolničarka med** Finc. Iz Zagreba je odpotovala v sredo na Finsko Stefanika Skančeva. Je prva hrvaška bolničarka in Zagrebčanka, ki hoče pomagati finskemu narodu. Stara je 26 let in že od otroških let brez staršev. Pred 4 leti se je nesrečno zaljubila v nekoga trgovskega potnika, ki pa je skočil v Savo. Ko se je pričela vojna s Finsko, se je Štefica takoj odločila, da gre na pomoč znani finski ženski organizaciji »Lota Swärde«. Preskrbela si je potne papirje in potuje preko Italije in Švice do Le Ha-vee, kjer je zasidran nek naš trgovski parnik. Z njim bo skušala priti na Norveško, od tam pa k Finscu.

*** Tragedija nevarno bolnega.** Pred sodiščem v Sremski Mitrovici se je moral z-govarjati italijanski državljan Venčeslav Copi iz Vidma. Je hudo bolan na pljučih, da mora s svojimi 27 leti vzbuhati sočutje. Pred 5 leti je prišel v Jugoslavijo in se nastanil v Rumi, kjer mu je občina sklenila dajati po 450 din podpore na mesec. Jitka pa je zahtevala 7 operacij, pri katerih so mu na eni strani vzeli skoraj vsa rebra. Potreboval je mnogo zavojev, denarja pa ni imel. V skrajni silki je vzel iz blagajne bifeja Tihomira Lukšiča 2560 din. Pred sodiščem je priznal tatvino, zagrešil pa jo je samo zato, da bi dobil sredstva za uspešno zdravljenje. Sodišče ga je sicer obsodilo na 3 mesece zapora, toda le pogojno za tri leta.

NAŠE BRITVICE, tudi najcenejše bodo tudi Vas popolnoma zadostila! **PARFUMERIJA VENUSe, Tyrseva 9.**

*** Promčelja.** V soboto ob 12. bodo na univerzi kralja Aleksandra promovirani za doktorje prava gg. Marjan Černe iz Ljubljane pa Vladimir Dintinjan in Danilo Požar iz Trsta. Mladim doktorjem prava naše iskrene čestitke!

*** Petrov blagor iz Kolpe.** Ribiči v Karlovcu imajo o čem govoriti. Inž. Friderik Karafiat je en sam dan vivil kar sedem somov in pripoveduje: Od veselja so mi tekli solze, ko sem spravlil iz Kolpe soma, težkega 15 kg in to na trnek z umetno ribico. Ko sem ga vzel na dan, se mi je kar zameglilo pred očmi. Potem sem ponovno vrnel trnek in spet sem privedel na dan nekoliko lažjega »mračka«. Potem pa kar po vrsti, da sem jih imel 7 na suhem. Osmega si nisem več pozelel. Skrbelo me je, kako bom plen spravlil v Karlovac. Pomagala sta mi tovaršil in neki kmet. Vsakemu izmed njih sem dal po enega manjšega soma, ostalih pet pa smo prenesli na moj dom. Natančno vam ne povem, kje sem jih potegnil iz Kolpe, sicer bi se tam nabralo cel kup ribičev. Nekomu sem rekel, da sem imel tako srečo pri Metliki in zdaj stojim s svojimi tovarši prestano ob Kolpi pri Metliki. Nekoga drugega tovaršila pa sem napotil v Ozalj in mož je tudi že ves čas na mestu. Kakšna bo njuna sreča, bomo pa šele videli.

*** Mladina nam daje vzgled.** Dijaški 3. in 4. razreda deške meščanske šole v Celju so nam poslali naslednje kratko pisemce: Pri obćudovanju Askerčeve muze in ob zvokih pesnikovih besed, da »v kočah, ne v palačah še vsekdar človekoljubi so se porodili, so si učenci 3. in 4. razreda deške meščanske šole v Celju prigrabali pri malici in se spomnili pesnikovih sorodnikov ter poklonili v obnovitve Askerčevega doma 80 din. Plemenitim mladim darovalcem iskrena zahvala, a vsem dobrim v posnemanje!

*** Zadni poziv lastnikom** Jakopičevih slik. Umetniška monografija Richarda Jakopiča bo imela med drugim posebno poglavje s pregledom čez petdeset let Jako-

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatenice urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Klinične izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče Franz-Josefova voda, pomešana z nekoliko vroče vode. Ogl. reg. S. br. 30474-32.

rajnki Bonač s toliko ljubeznijo leto za letom z novo sliko ene takratnih naših slovenskih planinskih koč in domov. Bili so pa tudi časi, ko bi si rajši nogo zlomil kakor prestopil prag kočje nemškega planinskega društva, ki so bile za nas izizvalne tdnjavne nemštva.

S kolikim pričakovanjem smo čakali vsak mesec »Planinski vestnik« in s takim ponosom smo čitali včas manj, včas bolj posrečene zafkracije in hudomušnosti našega, za takratni čas največjega alpinista Janka Mlakarja. Sledilo smo mu v duhu po njegovih poth po vseh mogočih ledenih in vršičih ter se v srcu veselili, da imamo tudi med Slovinci človeka, ki je ko vsaki gor. Reči pa moram, da smo se iz Mlakarjevih potpopov naučili dosti geografičje, in če sem bil svoje dni pod Zrnavecem med boljšimi geografi in strokovnjaki za Alpe, potem sem se moral za-hvaliti predvsem Mlakarju. Tudi danes so »Zbrani spisi« Janka Mlakarja nadvse koristno branje za mlajše srednješolske dija-ke. S karto v roki si bodo pri njihovem čitanju mimogrede nabrali toliko znanja o Alpah, da ga jim bo res preostalo še nekaj za poznejša leta.

Saj sem se sam pretekli dve leti na potovnju po Gor. Italiji Švici in alpskih predelih tretjega rajha neštete spominjal posameznih prizorov, ali opisov iz Mlakarjevih spisov, ki sem jih čital še kot dijaček. Tako sem v šentgotardskih klancih samo gledal, kje naj bi bila tista preključna trdnjava, kamor je zlezel naš Janko, ko je iskral bližnjico v Andermatt.

Nemara je mogoče skoraj 900 stranem obsegajočim Zbranim spisom marškatelj opo-rekati z literarnega stališča in bi želel marškaterej mlajše naš planinec v njih več strokovno trči »črege čtiva. Pomisliti pa je treba, da so ti spisi zbrani iz skoraj 25 letnega sodučništva pri »Planinskem vestniku«, kjer je vladala včas za gradivo huda suša in je moral Janko Mlakar večkrat proti svoji volji celo reč razvlčati. D. V.

plčvega umetniškega ustvarjanja. Ker ta pregled šaj zaključujem, prosim spoznažno s mojstrom Jakopičem vse tiste lastnike njegovih slik, pri katerih se še nisem oglašil, ki se mi še niso javili ali pa ki so si po mojem obisku nabavili spet nove slike, da mi takoj sporoče svoj naslov, najkasneje pa do 15. marca, ker se na poznejše prijave ne bom mogel več ozirati. Opozorjam, da prihaja v poštev za popis Jakopičevih slik vsaka, tudi naj-manjša Jakopičeva silka ali skica, ne glede na njeno tehniko. Naslovi naj se mi pošljejo na naslov: Anton Podbevšek, Ljubljana.

*** Morilec je hotel v Ameriko.** Djordje Manevič-Draskočević, o katerem smo več-raj obširneje poročali, kako je umoril in oropal beograjskega skopuškega bogataša Tanasija Popovića, se zadržuje v zaporu popolnoma mirno. Za tovaršila so mu dali v zapor dva žepna tata, ki pazita nanj, da ne bi izvršil samomor. Policija je ugotovila, da je Djordje Manevič zadnje čase zelo mnogo čital. Ni mu bilo samo do tega, da bi starca oropal, marveč si je ustvarjal tudi nekakšno svojo filozofijo, da skopuški bogataši na svetu niso potrebni in zato tudi niso vredni življenja. Umor je sklenil izvršiti zato, da bi Popovića spravil s sveta, s plemen pa da bi odpotoval v Ameriko, kjer bi začel novo življenje.

Za moške kakor tudi ženske obleke priporočamo veliko izbirno vrst štofov od 45.— do 220.— din tvrdka **GORIČAR** v svoji glavni trgovini **sv. Petra c. 29** Pohiľte, dokler traja zaloga!

*** Ti očeta, tebe sin.** V Veliki Jamnici na Hrvaškem je 18letni Imbro Orečič ubil lastnega očeta Matijo, ki je bil hud pijanec in razgrajač. Oče je prišel pijan domov, pogrnal sina iz hiše na sneg in mu grozil z nožem. Sin je pograbil ročico in razbil očetu lobanjo. Nato se je sam podal k orožnikom. Na enak način je pokojni Matija pred 15 leti ubil lastnega očeta.

*** Zrtev direktorja.** Včeraj smo poročali po »Jutarnjem listu«, kako se je na Hrvaškem razposlo piñanjevanje po skrivnih vaških vinočilih. Najhujše je, da zahteva vino samorodne trte, ki jih pravi- »direktor«, vedno več svojih žrtev. »Jutarnji list« poroča, da je prišlo do silovitega pretepa v vasi Virju, kjer so se fantje napili strupenega vina in izmrcvarili lovskega paznika Marka Adakovića. Z lopatami in koli so ga potolčki. Orožniki so prijeli tri mlade fante in dva starejša moža.

*** Končec »Tata« v Zagrebu.** Pred pol-trajnim letom se je tudi v Zagrebu razvilita kruha polemika zaradi ustanovitve podružnice velikoblagovnice »Tata«. Podružnica se je namestila v Preradovičevi ulici. Bila pa je ves čas zaprta in zapečeta. Zdaj je končno prišlo do odločitve. Na protest Zdrženja zagrebških trgovcev je prvostopna obrtna oblast odločila, da podružnica »Tata« ne more pričeti poslovti. Seveda je centrala v Beogradu morala za dve leti in pol plačati najemnino in to za vse pritiľje in prvo nadstropeje.

*** Služba banovinskega** cestarja je razpisana pri okrajnem cestnem odboru v Mariboru na banovinski cesti št. IIJ-Velka. Prošnje je treba vložiti do 15. marca. *** Mlinska podružnica SPD** v Slovenem Gradcu vabi na redni občni zbor dne 13. marca 1940 ob 20. uri v Sokolskem domu v Slovenem Gradcu. Dnevni red obćajen. Odbor. (—)

Iz Ljubljane

— Posledica hude zime. Dolgotrajna in huda zima bo imela marsikatero posledico, ki bodo popolnoma vidne šele potem, ko sneg povsem skopni. Na nekaterih krajih v mestu pa je že videti prve kvarne posledice: snežnica, ki je lila curkoma s streh je ponekod na pločnikih prejedla asfalt in voda je polagoma pronišla v betonsko podlago. Ponoči je seveda zmrznila, a led je z eksplozivno silo asfalt razgnal, tako da je v mnogih mestih počil. S popravili bo imela mesta občina precejšnje izdatke. Davi se s pridizka za franciškskano cerk-vijo vsul snežni plaz, ki je popolnoma oklestil in polomil tam nasajeno mlado drevo. Na Ročniku pa se je zaradi obilice snega in hudega mraza v letošnji zimi zrušilo več trhilih dreves.

— Zveza šoferjev dravske banovine v Ljubljani ima svoj XVIII. redni letni občni zbor v nedeljo 3. marca ob pol 9. do-polčne v salonu restavracije »Pri levcu na Gosposvetški cesti. Odbor.

Zapiski

O slovenskem glasbenem izrazu razpravlja v daljšem članku v zagrebških »Novostih« znan skladatelj Antun Dobronič in to po razgovoru z Antonom Lajovcem kot najvidnejšim predstavnikom sodobnih sloven. skladateljev. Pravi, da sta glavna elementa slovenskega glasbenega izraza individualistični artizem in stara slovenska narodna pesem.

O češko-slovaško-jugoslovenski bibliografiji dr. Otona Berkopca, ki jo je izdal praški Slovenski inštitut in o kateri smo že obširneje pisali v okviru naše kulturne kronike, prinašajo tudi zagrebški listi informativna poročila. V »Obzoru« je to ob-sežno delo našega mladega bibliografa in kritika podrobno prikazal dr. Ivan Esih. Tudi češki tisk je že priložil daljša poročila o dr. Berkopčevi knjigi. Vse sodbe se urejamo v sklepu, da je temeljito in vestno izvršeno delo dr. Otona Berkopca prineslo trdnj podlago za raziskavanje in zgodovino literarnih stikov slovenskega juga s Čehi in Slovaki.

Umri je nestor slavistov. V Pragi je minule dni umrl v visoki starosti nekdanji profesor slovenskega jezikoslovja na češki univerzi F. Pastreček. Potekel je iz dunajske šole Vatroslava Jagića in se razvijal še pod vplivom Miklošičeve slavistične šole. Bil je in ostal do zadnjeje pristaša tradicionalizma in velik jezikoslovni analitik ki je z nezaupanjem sprejel modernejše smeri v slovenskem jezikoslovju. Med drugim je spisal znanstveno slovnico slovaškega jezika in celo vrsto obsežnih in temeljitih razprav iz raznih panog slovan-ske jezikoslovja. Mnogo se je bavil s starocerkevnoslovanskim jezikom in s problemi njegovih literarnih spomenikov. V tem pogledu je posebno zaslovel po svoji monografiji o slovenskih apostolih Cirilu in Metodu. Dolga leta je vodil Masarykov inštitut za ljudsko vagojo v Pragi.

KINA DOBIVA OROŽJE DOLORES DEL RIO — George Sanders. BOMBE NAD SANGHAJEM KINO MATICA — tel. 21-24. V vrtincu senzacij in pustolovskih podvigov. Ob 16., 19., 21. uri

DVA FILMA za gledalce željne senzacij in napetosti: ZELEZNA PEST Pojčiči kowboy in njegov belec v borbi za pravico in srce. **NOBENE MILOSTI!** Detektiv z železnimi žilci in z aparatom za odkrivanje laži!

SACHA GUITRY, znameniti romanopisec, igralec in režiser v svojem najnovejšem francoskem umetvoru. **Na Elizejskih poljanah** Film bleška in razkojša, v katerem se zrcalijo najslavnejše epoke francoske zgodovine. Kino Union, tel. 22-21 ob 16., 19. in 21. uri

— Rekord ljubljanskih reševalcev. Mestna reševalna postaja je po svojem uradnem poslanstvu nekakšna zbiralnica nesrečnih, razburljivih dogodkov — v akcijo mora povsod tam, kjer se je zgodil kakšen zločin ali karambol, samomor ali smrt od kapli, skok ali neprostovoljen padev v Ljubljano in podobne reči. V pone-

deljek so dosegli celo svojevrstni rekord — 34 prevozov, kolikor jih reševalci v svojem poslanstvu še ne pominjajo. Prepeljali pa so po večini paciente za razne notranje bolezni, poleg njih pa je bilo 5 porodnic in 2 primera davice.

— Občni zbor krajevine organizacije JNS za spodnjeišanski okraj bo v soboto ob 20. v prostorih hotela »Belvedere« s obćajnim dnevним redom. Vabimo članstvo, da se zbora zanesljivo udeleži. Na obćnem zboru bo podano tudi politično poročilo.

STARO ZELEZO kupujemo po najvišjih dnevni cenah. — Franc Bellč pri Rupena Lutz, Ljubljana VII, Jernejeva ul., tel. 3252

— Prešernova proslava. »Kolo jugosl. sestere«, centrala v Ljubljani, priredi spomladni Prešernovo proslavo z zelo izbranim in pestrim sporedom, na kar že danes vsa društva in vso kulturno javnost prijazno opozarjamo.

— Filozofsko društvo bo imelo v soboto 2. marca redno predavanje. Predaval bo g. univ. prof. dr. Boris Furjan o Henryju Bergsonu. Predavanje je namenjeno v proslavo 80letnice velikega francoskega filozofa in se bo vršilo ob 18 uri v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Vabljeni vsi ki se zanimajo. Vstop prost.

VALČKOV VEČER SOKOLA I TAVOR 2. MARCA 1940

Salonski orkester in »Magistrov trio«. Pričetek ob 20. uri. Vstopnina Din 10.—.

— V počastitev spomina pok. Ivana Vrančiča so Franc Planinec, Marjanca Gregorij, Pepe in Pavla Paternoster in Ivan Škerjaj poslali akad. star. društvu »Jadrane« znesek 400 din za dijaški podporni sklad.

— Pogreb gđ. Albine Sarkove. Včeraj smo po pomoti objavili, da bo pogreb gđ. Albine Sarkove, učiteljice v poklju, danes ob pol 14. V resnici bo pogreb blage pokojnice danes ob 14.30 izpred mrliške veže splošne bolnišnice.

— Zahvala. Ga. Franja Majdičeva iz Ljubljane, Erjavčeva ul. 4., je namesto zdravniškega honorarja poklonila za uboge bolnike zavoda za zdravljenje in raziskovanje novotvorb v Ljubljani znesek 250 din. Imenovani gospe se najiskrenejše zahvaljuje vodstvo zavoda. Vivant sequentes!

Rezervirajte si ustoppnice za KONCERT Ljubljanskega kvarteta 1. III. 1940 — PETEK ob 20. uri. — Velika filharmonična dvorana.

— APZ bo imel svoj letošnji koncert 11. marca ob 20. v Unioni. Vstopnice do-bite na univerzi v »Vrtarjevi lozi. Cene 40, 30, 25, 20, 15, 10 din, stojišča 7 in 5 din. (—)

— Sokol Ljubljana II. vabi p. n. občinstvo in prijatelje na svojo družabno prireditve »Ples za vsee, ki bo v soboto, 2. marca, ob 20. uri v Kazini. V vsakem pogledu se bodo prireditelji potrudili, da bodo posetnike vstrastno zadovoljili. Sode-luje vojaški orkester 40. p. p. ter jazz. Vstopnina občitana, 10 din. Čisti prebitek gre za dogotovitev doma v Trnovem. Pomagajte graditi ta res nepotrebnim dom! Zato bodo prišli vsi, ki čutijo za narodno stvar. (—)

— Premiera petdejanjske zabavne igre s petjem in godbo »Pekovskata« bo v šent-jakobskem gledališču v soboto ob 20.15. Igro je priredil po Vilkensovi igri »Pošte-no deloe K. S. Igra je skrbno pripravljena in povsem na novo opremljena. Lepe pesmi in godba poživljajo dejanje. V vodilnih vlogah bodo nastopili Bučarjeva, Sancino-va, Vidičeva, Hanžič, Košak, Lavrič, Mi-luški, Plevelj. V ostalih vlogah sodeluje skoraj ves ansambel. Režijo vodi Savo Klemenčič, glasbeno vodstvo ima Milan Dietz. V nedeljo ob 20.15 se igra ponovi. Kupite vstopnice že v naprej od danes dalje.

— Za dijaški podporni sklad napredne-ga akademskega starejšinskega društva »Jadrana« je izročil upravi »Jutra« 200 din g. dr. Janko Vrančič, direktor Pokojniš-skega zavoda za nameščence v Ljubljani namesto venca na grob svojemu bratran-cu Ivanu Vrančiču.

— Tradicionalni »Valčkov večer« So-kola I Tavor bo letos v soboto 2. marca ob 20. uri v Sokolskem domu na Taboru. Kjer bo za zabavo skrbel društveni salonski orkester, poskočne pa bo igral znani

— Magistrov trio. Na sporedu bodo vsi stari plesi od kola, valčka do češke besede in tudi vsi moderni plesi, tako da bo prišel na račun pač vsak obiskovalec. Sestre in bratje pa bodo nudili v bogato založenih paviljonih vse za žolodec po znano nizkih cenah. Vstopnina le 10 din. (—)

— Narodne noše začelne. JNAK »Edinstvo« prosi cenejne dame, da se II. »Večera bratstva« dne 9. marca v Trgov-skem domu udeleže po možnosti v slovan-skih narodnih nošah in s tem podkrepjo značaj pririditve, katere čisti dobiček je namenjen v narodno-obrambne svrhe. — Odbor JNAK »Edinstva« opozarja član-stvo, da bo drevi ob 20. redni članski se-stanek v lokalni, Važno zaradi »Večera bratstva«.

— Za zaščito otrok za primer vojne so darovali: Svećarna »Pax«, Kopač & Stele, Ljubljana 100, Medič-Zankl, tovarna olja, lakov in barv d. o. z., Ljubljana 100, Tekstilna tovarna za pliš F. Elfier, Ljubljana 30, Grajska kolovška lesna industrija Feliks Stare, Kolovec 50, Ivan Rns, lesna industrija, Loški potok 100, Erika Kac, Maribor 20, »Etas«, tovarna gorčice in konzerv družba z o. z., Karnik 30, Tovarna lesovine in lepenske E. Pogačnik, Brezno 100 din, Iskrena hvala! Unija za zaščito otrok, Ljubljana.

— Koncert pevskega društva »Sava«. Ponovno pozarjamo našo javnost na koncert, ki ga priredi pevsko društvo »Sava« v nedeljo 3. marca 1940 ob 16. uri v dvorani Sokolskega doma v Štepanji vasi. Po-srečena izbira programa in še posebej po-častitve spomina Zorka Prelovca ob oblet-nici njegove smrti zaslužitla letos posebno pozornost naše javnosti, ki je z dosedanjimi obiski vsakoletnega koncerta dokazala, da zelo cenimo nesebično kulturno delo član-ov »Sava«. Spored jamči umetniški užitek za ljubitelje lepe domače pesmi. Vstop-nice bodo na razpolago v trgovini Hlešb nasproti kavarni Tabor in od 15. ure na-prej na dan koncerta v Sokolskem domu v Štepanji vasi. Meščane opozarjamo, da bo vozil izpred Mestnega doma ob 15. uri avtobus, ki bo na razpolago tudi po kon-certu. Nedelja naj bo torej rezervirana za obisk naših vrlih »Savanov«.

— Pevski zbor Glasbene Matice Ljubljanske bo imel zopet redne vaje ob tor-kih in četrtkih ob 20. uri. Prihodnja vaja bo drevi ob 20. Odbor.

— Sadjarsko in vrtnarsko društvo na Viču bo imelo drevi predavanje z barvni-mi slikami. Naše zdravilne rastline. Pred-aval bo g. prof. Miheličič. Začetek ob pol 20.

— »Velika revija jazz in plesa« je na-slov letošnje prireditve ljubljanskega ples-no-sportnega kluba, ki bo v soboto, 2. marca, v vseh prostorih Kazine. Najboljši ljubljanski plesni orkester Swing Rhythim pod vodstvom g. Sama Hubada že pridno vadi najnoviješe komade in bo prvič v Ljubljani nastopil v kompletni jazz-zased-bi in z zvono aparaturolj kakor je to v vlemestih, da bo zadovoljil najbolj raz-važena ljubitelja družabnega plesa. Da nastopijo na tem večeru tudi najboljši ju-goslovenski plesni pari za naslov letošnje-ga prvaka Jugoslavije, bo gotovo pritegnilo ljubljansko plesazilno občinstvo. Vab-ila bodo te dni razposlana. (—)

— Jubilejni simfonični koncert ob 20-letnici Orkestralnega društva Glasbene Matice v ponedeljek dne 4. marca bo imel naslednji spored: Faure: Predigra k operi Penelopa za veliki orkester, Rahmaninov: II. klavirski koncert v c molu s spremljevanjem orkestra; solist Ivan Noč; Šker-janc: Suita za godalni orkester v 8 stav-kih; Saint Saens: Druga simfonija v a-molu za veliki orkester. Škerjančeva suita se bo izvajala na tem koncertu prvič sploh, Faurejeva predigra in Saint-Saens-ova simfonija pa prvič v Ljubljani. Spo-red bo izvajal pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca pomnoženi orkester Orke-stralnega društva Glasbene Matice. Kon-cert bo v veliki unionski dvorani ob 20. uri. Vstopnice dobitte v knjigarni Glasbene Matice. (—)

— Ljubljanski kvartet si je stekel v teku svojega delovanja velike zasluge za razvoj naše komorne glasbe. Većino del naših mladih glasbenikov je prvič javno izvajal ravno ljubljanski kvartet. Poseb-no pažljivo posveća tudi slovenski glasbi. Njegov prihodnji koncert bo v petek, 1. marca. Izvajal bo kvartete Mozarta, Zike in Debussyja. Koncert bo v veliki Filhar-monični dvorani. (—)

— Obćinski urad Trbovlje poziva vse tropselne, ki brez svoje krivde zaradi izrednih gospodarskih prilik ne morejo dobiti zaposlenja, da se v sledećem vrstnem redu javijo na občini: dne 5. marca osebe od trie A do vključno F, 6. marca od G do L, 7. od M do S, 8. od š do Z. Dosedaj-še razvidnice ne bodo več veljavne. Tisti brezposelni, ki si ne bodo v oznaćem roku preskrbeli predpisanih izvidnic, ne bodo imeli pravice do nikake zaposlitve in do nobenih podpor. Vsako naj prinese se-boj delavsko knjigo in dosedanjo razvidnico.

— Trboveljaka delavska godba priredi v nedeljo 3. marca ob pol 20. v dvorani Delavskega doma koncert z izbranim spo-redom. Med drugim bodo na koncertu čela Waldteufela, J. Brahmsa, Schoenherrija, »Jugoslovenska rasposdiža«, Rhodejev »Ne-smrtni Verd« in Knaizelov »Pozdrav iz Klnaca«. Koncert bo torej imel glasbeno umetniško obležje ter najboljše oznaćne lep sloves, ki si ga je naša Delavska god-ba pridobila v zadnjih letih, saj jo lahko upravićeno štejejemo med eno naših naj-boljših slovenskih godb na pihala. Vse lu-bitelji dobre glasbe ste vlijudo vabljeni.

Iz Maribora

Iz gledališke pisarne. Drevi se ob globoko znižanih cenah zadnjič uprizori »Via Mala«.

Gospodarstvo Mesarji dravske banovine proti razpustu svojih združenj

V Narodnem domu v Celju je bil v nedeljo občni zbor Zveze združenj mesarjev, klobasarčarjev in prekaljevalcev za dravsko banovino.

re biti zadovoljno, če ga na tak diktatorski način zapostavljajo. G. Igič je poročal o delu Zveze obrtnih društev, ki pozorno zasleduje vse dogodke, ki se nanašajo na obrtniški stan.

PROTI KAŠLJU GUAJACOL-SIRUP REMEDIA (Guajacol-Peridinamin) za odrasle in otroke

dobiti ure, ob kateri bi bili vsi hkrati prosti. Tako je bilo tudi na dan koncerta O navdušenju za petje priča dejstvo, da sta dva pevca menjala siht, da sta prišla po 16-urnem delu naravnost iz jame k nastopu, da sta druga dva najela namestnika in jih tudi iz svojega plačala, po koncertu pa odšla na svoj posej.

Mladi pevci so zapeli v celem 15 pesmi, 6 umetnih in 9 narodnih. Peli so brez not in tako so vsi svoj pozornost lahko osredotočili na vodio, ki jim zna vlti prvi izraz in ga celo na pravih mestih podčrtati.

V Ptujju bo velik vinski sejem

Dne 10. in 11. marca bosta v Ptujju vinska razstava in vinski sejem hkratu z razstavo gradiva za vinarski muzej v Ptujju.

Šivilnica na doželji

ROGAŠKA SLATINA. Na številna vprašanja raznih sokolskih edinic in privatnikov glede termina zbežanja preložene efektivne letnice Sokolskega društva Rogaška Slatina javljamo, da bo zbežanje efektivne letnice nepreklicno 1. septembra 1947 v Rogoški Slatini.

Šahovski klub bo igral v nedeljo v hotelu »Evropi«

Šahovski klub bo igral v nedeljo v hotelu »Evropi« v šahovskim klubom iz Šostanja tekmo za prvenstvo Slovenske šahovske zveze Šahovski klub Gaberje, ki je zmagal proti trboveljskemu šahovskemu klubu na bo igral v nedeljo semifinalno prvenstveno tekmo s šahovskim klubom Radečam, ki je zmagal proti šahovski sekciji SK Krškega z 11:5.

Iz Zagorja

Kaj vse je zima združila. Dolgo zimo je poleg ljudi občutila tudi divjadina in posebno tličji rod. V okolici Zagorja je letos zašlo veliko število divjih rac, ki so priletele kar k hišam.

Ustanovitev urada za razdeljevanje bombaznega predva

Ustanovitev urada za razdeljevanje bombaznega predva. Posvetovalni odbor za bombaž v Beogradu je sklenil ustanoviti poseben urad za razdeljevanje bombaznega predva med našo tkalnice in predelnice.

Zavarovalna družba Commercial Union prebde baje v nemške roke

Zavarovalna družba Commercial Union prebde baje v nemške roke. »Jugoslovenski kurir« javlja, da bo znana zavarovalna družba Commercial Union, ki je afilijacija londonske družbe istega imena, prešla v roke nemškega kapitala.

Rudar poje ...

Rudar poje ... Zagorje, 28. februarja Srčna potreba jih je zbrala v združbo, ki so ji dali ime »Zvon« menda z namenom, da postane Zagorski dolini to, kar je Trboveljski njen »Zvon«.

Blagovna tržišča

Chicago, (28. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 103, za julij 100,75, za sept. 100,75; tršičica: za maj 56,3750, za julij 57, za sept. 57,6250.

Zivina

Dogon: 5 konj, 94 bikov, 140 volov, 402 kravi in 10 telet, skupno 512 glav. Cena za kg žive taze: debeli vol 5 do 6,50, poldebili vol 4 do 5, piemenske vol 5,50 do 7, bikji za klanje 3,50 do 4,75, klavne krave 4 do 5, krave klobasarice 2,75 do 3,25, molzne krave 4 do 5, breje krave 3,50 do 4,50, mlada živina 4,50 do 6, teleta 4,50 do 6,50.

Rudar poje ...

Rudar poje ... Zagorje, 28. februarja Srčna potreba jih je zbrala v združbo, ki so ji dali ime »Zvon« menda z namenom, da postane Zagorski dolini to, kar je Trboveljski njen »Zvon«.

Blagovna tržišča

Chicago, (28. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 103, za julij 100,75, za sept. 100,75; tršičica: za maj 56,3750, za julij 57, za sept. 57,6250.

Zivina

Dogon: 5 konj, 94 bikov, 140 volov, 402 kravi in 10 telet, skupno 512 glav. Cena za kg žive taze: debeli vol 5 do 6,50, poldebili vol 4 do 5, piemenske vol 5,50 do 7, bikji za klanje 3,50 do 4,75, klavne krave 4 do 5, krave klobasarice 2,75 do 3,25, molzne krave 4 do 5, breje krave 3,50 do 4,50, mlada živina 4,50 do 6, teleta 4,50 do 6,50.

Blagovna tržišča

Chicago, (28. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 103, za julij 100,75, za sept. 100,75; tršičica: za maj 56,3750, za julij 57, za sept. 57,6250.

Zivina

Dogon: 5 konj, 94 bikov, 140 volov, 402 kravi in 10 telet, skupno 512 glav. Cena za kg žive taze: debeli vol 5 do 6,50, poldebili vol 4 do 5, piemenske vol 5,50 do 7, bikji za klanje 3,50 do 4,75, klavne krave 4 do 5, krave klobasarice 2,75 do 3,25, molzne krave 4 do 5, breje krave 3,50 do 4,50, mlada živina 4,50 do 6, teleta 4,50 do 6,50.

Rudar poje ...

Rudar poje ... Zagorje, 28. februarja Srčna potreba jih je zbrala v združbo, ki so ji dali ime »Zvon« menda z namenom, da postane Zagorski dolini to, kar je Trboveljski njen »Zvon«.

Blagovna tržišča

Chicago, (28. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 103, za julij 100,75, za sept. 100,75; tršičica: za maj 56,3750, za julij 57, za sept. 57,6250.

Zivina

Dogon: 5 konj, 94 bikov, 140 volov, 402 kravi in 10 telet, skupno 512 glav. Cena za kg žive taze: debeli vol 5 do 6,50, poldebili vol 4 do 5, piemenske vol 5,50 do 7, bikji za klanje 3,50 do 4,75, klavne krave 4 do 5, krave klobasarice 2,75 do 3,25, molzne krave 4 do 5, breje krave 3,50 do 4,50, mlada živina 4,50 do 6, teleta 4,50 do 6,50.

Iz Celja

Mestno poglavarstvo ponovno objavlja, da v soboto 2. marca v Celju ne bo sredpostnega kramarskega sejma. Pač pa bo ta dan živinski in vinski sejem.

Iz načelnosti celjske sokolske župe

V nedeljo je polagalo 72 bratov, ki bodo prosili za skrajšanje kadrskega roka, izpit, ki so ga vsi napravili. Izpitna komisija je bila pomnožena tako da je uspelo opraviti ves posej že v nedeljo in ne bo treba vabiti bratov ponovno v Celje.

Mala ženka brez logike

Mala ženka brez logike, zelo zabavna in prirčna komedija, ki je bila z uspehom uprizorjena v Ljubljani in drugod, bo v soboto zabavala tudi celjsko občinstvo.

Glavna kolektura drž. razr. loterije

»VRELEC SREČE« ALOJZIJ PLANINSEK, LJUBLJANA, BEETHOVNOVA 14. Javlja izid zbežanja z dne 28. februarja, V razreda, 39. kola: DIN 50.000.— št. 30728 63269

Naše gledališče

DRAMA Cetrtek, 29.: Praznik cvetočih češenj. Red B. Petek, 1. marca: zaprt. Sobota, 2.: Strahopetec. Premiera. Premierski abonma.

Opera

Cetrtek, 29.: Jolanta. Balet Hrestač. Red Cetrtek. Petek 1. marca ob 15.: Nižava. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene ob 16. din navzdol.

Blagovna tržišča

Chicago, (28. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 103, za julij 100,75, za sept. 100,75; tršičica: za maj 56,3750, za julij 57, za sept. 57,6250.

Zivina

Dogon: 5 konj, 94 bikov, 140 volov, 402 kravi in 10 telet, skupno 512 glav. Cena za kg žive taze: debeli vol 5 do 6,50, poldebili vol 4 do 5, piemenske vol 5,50 do 7, bikji za klanje 3,50 do 4,75, klavne krave 4 do 5, krave klobasarice 2,75 do 3,25, molzne krave 4 do 5, breje krave 3,50 do 4,50, mlada živina 4,50 do 6, teleta 4,50 do 6,50.

Rudar poje ...

Rudar poje ... Zagorje, 28. februarja Srčna potreba jih je zbrala v združbo, ki so ji dali ime »Zvon« menda z namenom, da postane Zagorski dolini to, kar je Trboveljski njen »Zvon«.

Blagovna tržišča

Chicago, (28. t. m.). Začetni tečaj: pšenica: za maj 103, za julij 100,75, za sept. 100,75; tršičica: za maj 56,3750, za julij 57, za sept. 57,6250.

Ob rojstvu italijanske princese

Množice manifestirajo pred palačo v Napolju, kjer je Piemontska princesa v nedeljo povila svojo najmlajšo hčerko

Epizoda v Björköju

Kako je Rusija ostala zaveznica Francije

Z imenom mesta in trdnjave Björköja (Koivista), ki so ga zasedli Rusi v zadnji ofenzivi na Mannerheimovo črto, se družijo spomin na precej zanimivo fazo nemško-ruskih odnosov.

L. 1905 sta se tu srečala nemški cesar Viljem II. in car Nikolaj II. Šlo je za zaupne razgovore glede možnosti, da bi se tedanja rusko-japonska vojna končala, in med temi razgovori je Viljem predložil carju načrt nemško-ruske prijateljske pogodbe. Nikolaj II. je bil s tem predlogom zadovoljen in podpisala sta tudi začasno pogodbo. Kajzer je tedaj pisal državnemu kancelarju Bülowu: »Jutri 24. julija 1905 pri Björköju je postalo po milosti božji mejnik v zgodovini Evrope in veliko olajšanje za položaj moje drage domovine, ki se bo končno osvobodila iz grdih galsko-ruskih klešč.«

Veselje nad pogodbo pa se je kajzerju kmalu pokvarilo. Državni kancelar, ki je bil o stvari sicer že v naprej poučen, in je le malo oporekal je kajzerja postavil nenadno pred alternativno svojega odstopa, češ da ne more sprejemati nadaljnje odgovornosti za nemško politiko, če sprejema cesar tako važne odločitve, ne da bi njega prej vprašal Kancelar je menda mislil, da je to ugodna prilika, da si zagotovi popolno odločanje in vodstvo v nemški politiki ter prisili cesarja, da se v bodoče ne bo več spuščal samovoljno v takšne posežke. Po drugi strani sta v Petrogradu nastopala proti pogodbi veliki knez Nikolaj Nikolajevič in minister Witte. Pregovorila sta carja in iz pogodbe ni bilo nič. Rusija je ostala zaveznica Francije.

Sneg in poplave

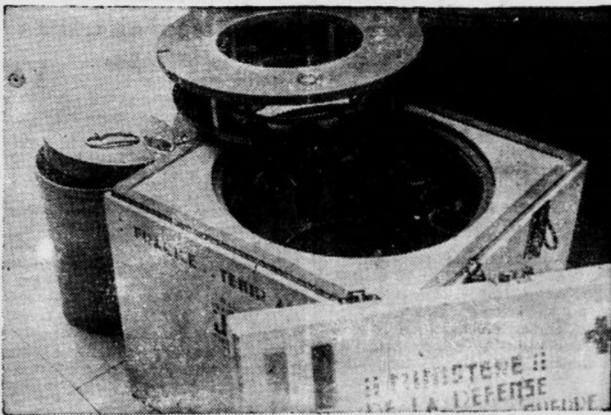
Skrbi, ki jih je prinesla letošnja zima

Pogosti in silni snežni meteži letošnje zime povzročajo mnogim ljudem skrbi, ker se boje, da bo nastal pravi vesoljni potop, ko se bodo vse te snežne mase začele topiti in pritokati v nižave, kakor se to sedaj dogaja. Strokovnjaki pa vedo, da bo baš ta množina snega preprečila prehude poplave.

To, da se sneg topi, namreč ne zavisi samo od višje temperature, temveč tudi od drugih okoliščin. Gore bodo letos pač dalj časa zasnežene nego druga leta. Snežna odeja se zavoljo svoje lastne teže počasi pogreza, a izpuhtevanje niža njeno debelino. V toploti sončnih žarkov ali prehodnem ogretju se površina snega sicer raztopi, toda ponoči spet zamrzne. Sneg se oskorji in

postane počasi trd kakor kamen. Medtem ko tehta kubični meter prškega snega vsaj manj nego 30 kg, ima z vodo prepojen, zaledenel sneg težo 200 do 300 kg. Zarke odbija tako, da se more le počasi tajati in se drži tudi v višji temperaturi razmeroma dolgo časa. Samo topli zračni tokovi, kakor ob fenu in v deževju povzročijo, da se sneg hitro topi. Močnejše sončno žarenje samo na sebi torej nima odločilne vloge.

Shramba za človeško kri

V takšnih skrinjicah hranil francoska saniteta človeško kri v ampulah za transfuzijo pri ranjenih z bojišč

Če še ne veš, zdaj izveš:

da so v gorovju okoli turške Smeine opazili tigra; da znašajo naročila zaveznikov v Ameriki doslej že nad milijardo dolarjev; da proučujejo v italijanskem železniškem ministru načrt železniške zveze s Solunom preko Albanije;

da so te dni v krasnem vremenu obnovili slovite konjske dirke v Auteuilu pri Parizu, dočim bodo dirke na Long Champosu otvorjene nekoliko pozneje;

da bodo v Franciji v najkrajšem času uvedli nakaznice za meso, sladkor in mašč; da je pripeljal italijanski prekomornik »Rex«, s katerim sta prispela v Evropo Sumner Welles in Myron Taylor, s seboj 300 vreč pošte za Nemčijo in da je trajal pregled ladje v Gibraltarju samo štiri ure; da se nahaja med Pečenzo in Murmanskom 40 nemških ladij, ki so zamrznele v ledu;

da se bo Oton Habsburški v Lizboni vkrca na letalo, ki ga poneso v Južno Ameriko;

da se je obdal predsednik švedske vlade Hanson zaradi množice anonimnih risem, z močno telesno stražo;

da se letala ameriške »Airways Cye« na letu čez Azore ne bodo več ustavljali na Bermudih;

da je v Zedinjenih državah skoro devet milijonov brezposelnih; da so začeli na nemškem Stajerskem saditi tobak;

da je v Pragi prepovedano kuriti v telovadnicah, koncertnih dvoranah, predavalnicah, kopalnicah in cerkvah;

da je rumunska policija prišla dolgo iskanega razbojnika in vlomilca Matviša Istvana, ki je pred nekaj leti ukradel razne dragocenosti iz kraljevega gradu Cotroceni;

da bo uveden dne 1. aprila v Nemčiji poletni čas;

da je prva skupina kanadskih pilotov že na Anzleskem;

da je Rooseveltov delezat Sumner Welles, ki se nahaja že v Berlinu, človek močne osebnosti, telesni velikan z izrazitimi potezami, toda v razgovorih rezerviran in hladen.

Straža na drevesu

Sodobna vojna ne pozna obzrov do človeškega življenja. Če zahteva položaj, mora vojak vršiti stražno službo celo na drevesu, kakor kaže ta posnetek z nemške strani zapadnega bojišča

Patrulja na opozovališču

Posnetek z zapadnega bojišča. Francoska vojaška patrulja straži postojanko s strojnico

Škandal z »Madono v rdečem«

Senzacionalna finančna afera v Ameriki

V Ameriki vzbuja veliko pozornost finančni škandal, v katerega je zapletena ena izmed vodilnih ameriških trgovin z umetninami, »Art Association — Anderson Galleries«. Škandal je imel za posledico že napad na bivšega predsednika tvrdke Logana in tudi samomor njenega blagajnika Geeryja.

Oba so bili v novembru preteklega leta obtožili sleparstev proti klientom tvrdke, med katerimi so bili Američani, številni plemenitaši, emigranti in drugi. Šlo je za kakih 65.000 dolarjev, sodišče je bilo že uradno odredilo postopek, a oba obtožena je spustilo začasno na svobodo proti jamstvu v znesku 5000 dolarjev. V svoje sleparske posle sta obtožena zapela tudi Raffaelovo sliko »Madono v rdečem«, ki je bila prej last v Parizu živčnega barona Feliksa Lachnowskega, Logana in Geeryja

so obtožili, da sta sliko prodala za 60.000 dolarjev, toda 34.000 dolarjev od tega nista izročila baronu.

Pred kratkim so Logana srečali na ulici, ko je stopal očitno brez cilja in se držal za glavo. Izjavil je, da so ga neki neznanec nenadno napadli, ga udarili s svinčeno cevjo po glavi in ga potem vrgli iz nekega avtomobila. Policija je kmalu ugotovila številko tega avtomobila in enega izmed napadalcev v osebi blagajnika Geeryja. Ko so pa detektivni prispeli pred njegovo hišo, da ga aretirajo, je bil že izvršil samomor. Aretili pa so nekega trgovca z umetninami Johna Peggyja, ki se je v prohibicijskem času »proslavil« kot gangster. Nadalje je policija ugotovila, da je bil Geery svojo bivšega ravnatelja v svojo korist zavaroval za 150.000 dolarjev. Očitno je hotel priti do zavarovalnine s tem, da je organiziral napad nanj.

Rekordni mrazovi

Mrzlotni tečaj naše zemlje — Najnižja meja temperature

Srednjeevropec vzdihuje če se toplomer prične nižati proti 20. stopinji pod ničlo. Ta številka pa je prava malenkost proti najnižjim znanim temperaturam Najnižjo temperaturo v naravi opazimo na naši zemlji so izmerili v sibirski kotlini Oimekumu. Znašala je nič manj nego 78 stopinj pod ničlo. Tu leži po novejšem naziranju znanoči tako zvan »mrzlotni tečaj« zemlje. A vendar poznamo temperature, ki nekolikokrat presegajo najnižjo temperaturo ob mrzlotnem tečaju Teh temperature seveda ne proizvaja narava, temveč jih povzroča človek na umeten način v laboratoriju. Ze davno vemo da je najnižja meja vse temperature pri 273 stopinjah pod ničlo. Niže ne gre več To točko pa bi dosegli če bi molekuli izgubili vsako možnost gibanja, če bi popolnoma mirovali.

ski raziskovalec najnižjih temperatur Kammerlingh Onnes, ki je na vsučilišču v Leydenu ustanovil svoj znameniti mrzlotni laboratorij.

Ze l. 1908 mu je uspelo, da je helij spremonil v tekočino in njegove raziskave so nam odkrile izredno pomembna dejstva v zvezi z moderno teorijo o materiji. Nad vse zanimivo pa je njegovo odkritje in odkritje njegovih naslednikov, kajti sam je umrl že l. 1926, da morejo neka bitja, vsaj začasno in seveda v stanju popolne otprlosti, živeti celo v temperaturah, ki nekoličkokrat prekašajo najnižje temperature zemeljskega mrzlotnega tečaja.

ANEKDOTA

Neki dramatik, ki so njezova dela zelo malo izražali, se je razgovarjal z gledališkim ravnateljem Heinrichom Laubejem. Med pogovorom mu je ponudil smotko. Laube to je prižal, napravil nekoliko dimov in jo odložil. »Zakaj ne kadite? Ali vam ne diši?« je vprašal dramatik. »Veste, ta smotka vleče enako kakor vaša dela.« je menil Laube.

VSAK DAN ENA

Možakar, ki je pred nekaj mesci povabil svoje prijatelje na izlet z avtomobilom...

(»Marc Aurelio«)

Petnajst tovornih ladij v ledu

V Kattagattu je obtičalo, kakor poročajo iz Kodanja, petnajst tovornih parnikov in sedem tovornih ladij. Dansko pravo omrežje so morali zelo izpopolniti, ker mnogi kraji in zlasti oddaljeni otoki z drugimi prometnimi pomočmi krasi z letali niso dostopni. Letala jim prinašajo pošto, živila in zdravila. Mnoge šole so morale zavoljo pomanjkanja premoga zapreti. V Kodanju nameravajo zapreti kopalnica in plavalnica. Pred prodajalnimi trgovci s kurivom stoji dolge vrste prezebojčih ljudi z vedri in vrečami. Mnogo hiš ne morejo kuriti.

XXIII

Dne 1. januarja 1540 zvečer

Franc I. je vedel, kako se je treba prikupiti človeku in si pridobiti njegovo prijateljstvo. Zato je bil ukazal, naj se Arronški dvorec ves preuredi in polepša za novega lastnika. Skoraj štirinajst dni je mrgolela v dvorcu cela vojska delavcev ter ga po dvajsetletnem spanju obujala v novo življenje. Zidarji so zamazavali razpoke, vrtnarji so spravljali park v vzorno stanje, tapetniki so namočili po vsem dvorcu novo, razkošno pohištvo. Hlevi so se v tem času napolnili s konji, kleti z dobrimi vini, police pa posodo s srebrnino. Mnogostemvirni sluge so begali po obnovljenem poslopu sem ter tja, kakor jih je pošiljal dvornik. Bilo je pravo vstajenje...

Zvečer pred prihodom Karla V. si je kralj sam prišel ogledat, ali je vse v redu; morda ga je vodil tudi up, da bo spotoma za kakim oknom Turquandove hiše opazil deviško postavbo Beranžerke, ki je zbudila v njegovem pokvarjenem srcu novo hrepenenje... Teda pričakovanje ga je ukanilo. Mojster Turquand je že ves čas mračno in zamisljeno ozaval to snovanje, ki ga je navdajalo s prikrito skrbjo Strahoma se je vpraševal, čemu prenavljajo Arronški dvorec. Iz previdnosti je bil »Videli bomo, kaj misli storiti Amauri de Loraydan!« je zarenčal sam pri sebi. »Vsekako sem jaz na straži. Pazil bom. In gorje kralju, če se predrzne...«

Na novo leto zjutraj je bil torej Arronški dvorec nared, da sprejme svojega gospoda in lastnika, dona Sancha de Ulloa, namestnika v Sevilji in Andaluziji. Dan je minil. Zvečerilo se je. V Templu je ura počasi odbila devet.

Podoba je bilo, kakor da bi se bil Arronški dvorec znova pogreznil v svoje mrtvilo. Vse je bilo tiho, povsod tema, vsa okna črna, vsa vrata zaprta. Globok molk je ležal nad poslopjem, v katerem je nekaj Agneza Sennecourska ljubila in umrla...

Pred vhodnim omrežjem je že dalj ko dve uri temna postava negibno slonela ob kovanem železnem drogovju.

Klotar Ponthuški si je pritiskal roko na čelo in ugibal:

»Kaj dela Leonora? Kaj se godi med njo in njenim očetom, odkar sta davi prišla semkaj?«

Klotar je dvignil glavo, kakor da bi hotel predreti mrak, ki je zakrival odgovor na njegovo vprašanje. Toda na koncu lipovega drevoreda se je grmadila zgolj nerazložna gmota dvorca, ki je čuval svojo skrivnost.

Mladi plemič je globok vzdihnil.

Govoril je sam s seboj, da bi se tako dotipal do resnice.

»Namestnik je davi šel z menoj k »Vedeževalki«... Peljal sem ga v Leonorino sobo... Dolgo sta gledala drug drugega, ne da bi izpregovorila.

MICHEL ZEVACO:

50

Don Juan

ROMAN.

»Prosim vas, grof, vodite mojega konja za uzdo. Če bi cesar vprašal po meni, recite, da ga prosijo njevoj stari služabnik oproščanja, ker je zapustil svoje mesto. Recite, da gre za življenje ali smrt. Kaj ne, gospod de Ponthus.« je nadaljeval z vročičnim glasom, »saj je res, da gre za življenje ali smrt?«

»Ne vem, gospod! Mislite pa, da ta mah ne more biti za vas višje službe od tiste, ki vas kliče tjakamor vas povsem.«

»Jahajate, grof,« je v strašnem razburjenju rekel namestnik.

Amauri de Loraydan je odjahal, vodeč namestnikovega konja s seboj. Pogled, ki ga je vrgel nasprotniku v slovo, ni obetal drugega kakor pogubo.

Sredi množice, ki je za sprevodom predrla dvojno vrsto halebardirjev in se razlila čez vso širino ulice, sta Klotar Ponthuški in namestnik de Ulloa pogledala drug drugemu v oči.

»V imenu moje hčere prihajate?« je s hripavim glasom vprašal Ulloa.

»V imenu vaše hčere!«

»Torej iz Sevilje?«

»Ne, gospod, vaša plemenita hči je v Parizu!«

Namestnik je silovito udaril z dlanjo ob dlan. Spet je dvignil oči v nebo. Obraz se mu je spatil.

»Leonora v Parizu!« je zastokal z glasom smrtno bede. O, Christa moja, torej sem slišal ob Biddassoi tvoj ljubljni glas! Ti si me klicala! Mrtva si, Christa, moja hči!...

Ihtenje mu je zahroplo v grlu. Toma kmalu se je uprl tej slabosti in prijel Klotarja za komolec. »Pojdiva, gospod! Peljite me k moji hčeri! Kje je Leonora?«

»Ustavila se je v gostilni »Pri vedeževalki«, kjer poznam gospodinjno...«

»Pojdiva ponjo,« je vročično rekel namestnik. »Tako jo odvedem v bivališče, ki mi ga je dal vaš kralj v Parizu in kjer je, kakor slišim, vse pripravljeno za moj sprejem...«

»Katero je to bivališče?« je vprašal Klotar.

»Arronški dvorec...«

Klotar se je zdrzil od silnega presenečenja.

Arronški dvorec! Tudi sam je bil namenjen tja! Tja ga je pošiljal Filip de Ponthus v svojem pismu! V kapelici Arronškega dvorca mu je bilo najti ime svojega pravega očeta in zgodbo svoje matere!...

Urni korakov sta krenila na pot Klotar je s kratkimi besedami poročal, kako je srečal Leonoro de Ulloa v prav tisti zapuščenosti gostilni kjer mu je bil namestnik rešil življenje.

Nedaleč za njima pa je enako urno stopal nekdo, ki ju ni spustil izpred oči.

Ta nekdo je bil Juan Tenorio!

Izdatki mesta Maribora

Proračunska seja mariborskega mestnega sveta

Maribor, 27. februarja.

Sinodi je bila proračunska seja mestnega sveta mariborskega. Skupni izdatki v novem proračunu izkazujejo 62.630.620 dinarjev, prav toliko skupni dohodki. Novi proračun je za 352.180 dinov višji od lankega. K temu je treba pristižiti še regulacijski sklad, katerega skupni dohodki in izdatki znašajo 1.820.000 din, t. j. za 220.000 din več kakor v lanekem proračunu. V letu 1940/41 izpraznjenja službena mesta se razen v primeru neobhodne potrebe ne oddajo. Vse nabave za mestno poglavarstvo razen onih do 10.000 din se morajo izvršiti z razpisom na mestni razpisni desk. Pri ponudbah ni očitljiva najnižja ponudba, ampak tudi kakovost blaga.

Osebnih izdatki znašajo 14,58% proračuna (lani 12,56%), splošna mestna uprava 3,27%, osebna in imovinska varnost 1,30%, finančna stroka 1,2%, gradbeništvo 2,30%, zdravstvo 3,72%, socialna skrbstvo 7,35%, šolstvo 2,30%, znanost in prosveta 0,56%, obrt, trgovina in turizem 0,48%, mestni veterinarski sklad 0,31%, razno 0,32%, prehodno 0,96%, mesta podjetja pa 50,55%. Od dohodkov se odpade na mestna podjetja 57,15%.

Sestava mestnega proračuna za leto 1940/41 je izdelana na izredne tekoče, ker zahteva državna oblast visoka sredstva za pasivno obrambo mesta, za zgradbo javnih zgradb, za nabavo rezervne hrane, za zaščito otrok itd. Na drugi strani pa je bila z novo zakona o državnih trošarini lanksemirana trošarina na vino z 1 din na liter. S tem je izgubila mestna občina dohodkov za 600.000 din. Novi proračun vsebuje med drugim znesek 450.000 din za dokončno preureditev gradu v muzej. To je zadnji angažma mestne občine za grad in se ta postavka krije iz prihrankov prejšnjih let.

Novi proračun predvideva iste določke in davčne kakor lani, edino trošarina na pivo se zvišuje pri litru od din 0,60 na 1 din. To povišanje utemeljuje mestna občina z omejitvijo trošarine na vino. Efekt

zvišanja trošarine na pivo znaša 1.200.000 din, dočim znaša efekt znižanja trošarine na vino 600.000 din.

Konec leta 1938/39 so znašala vsa posojila mestne občine 59,6 milijona din, konec leta 1939/40 pa 65,3 milijona. V novem proračunu za leto 1940/41 se predvidevajo nova posojila v skupnem znesku 7.500.000 din; od tega pojdje 5 milijonov din za zgradbo javnih zgradb in nabavo rezervne hrane, 2.500.000 din pa za zaščito otrok.

Finančni referent je v svojem ekspoziciji orisal teži finančni položaj mestne občine ter podčrtal velike kulturne in druge potrebe mesta Maribora. V imenu opozicije je imel daljši referat m. a. Petelan, ki je dejal, da bi bil čas, da bi mestni svet, ki ni bil izvoljen, podvel vse potrebno, da bi dobita mariborska občina finančno avtonomijo, tako da bi o finančnih potrebah mesta Maribora odločali meščani sami. Tudi naj merodajni gospodje vplivajo, da se notranje zadeve konsolidirajo, in naj gledajo na to, da vlada na meji harmonija, ker je območno ljudstvo zaradi notranjih razprtij najbolj prizadeto. Sedanja občinska uprava je že pet let na krmlju in bi bil skrajni čas, da se izvedejo volitve, ki naj pokažejo, kdo je upravičen zastopati Maribor v mestnem svetu.

Tudi m. a. Gröar, je kritiziral postopnje in delovanje sedanje občinske uprave. Govorilo so nato še predstavniki raznih stanov v generalni debati. Vsem je odgovorjal župan dr. Juvan ter nato odredil načelno glasovanje o proračunu, ki je bil sprejet z vsemi proti dvema glasovoma. Proračun izkazuje v spremenjeni obliki, v kakršni je bil sprejet v načelnem glasovanju, 64,4 milijona dinarjev izdatkov, to je za 2 milijona več kakor sedanjí proračun.

Podrobna razprava o novem prorač. osnutku se je zavlekla do pol 22. ure, ko je bil proračun tudi v podrobni razpravi sprejet.

BELEŽKE

O finančni avtonomiji banovine Hrvatske

Po povratku podpredsednika vlade dr. Mačka v Beograd so bile, kakor smo že večkrat zabeležili, v predsedstvu vlade številne konference ministrov. Po informacijah beograjskih in zagrebških listov so bila posvetovanja posvečena novemu državnemu proračunu in v zvezi z njim finančni avtonomiji banovine Hrvatske. To vprašanje je zelo zapleteno in malo je verjetno, da bi ga bilo mogoče urediti že do 1. aprila, ko bi moral stopti novi proračun in veljavni. Hrvatski zastopniki v vladi pa zahtevajo, da se mora do prvega rednega proračuna banovine Hrvatske vrniti pravnomočno določena kvota, ki jo prejema iz državne blazinje, ker se je izkazalo, da je premanjšna za kritje tekočih potreb. Ustanovljeni sta bili dve komisiji, ena v Zagrebu, druga v Beogradu, ki bosta pripravili gradivo za rešitev tega ne-redečega vprašanja.

Po informacijah zagrebških listov bo znašal bodoči proračun banovine Hrvatske nad dve milijardi dinarjev. Vendar pa mislijo finančni strokovnjaki tako v Zagrebu, kakor v Beogradu, da je ta vsota veliko previsoka in da je ne bo mogoče pokriti z dohodki. Minister dr. Šutej se tudi nagiblje k njihovu mišljenju ter zastopa stališče, naj bi znašal prvi proračun banovine Hrvatske samo okoli poltride milijarde dinarjev. V zvezi z glasovi, da misli banovina Hrvatska najeti večje notranje posojilo, zatrjujejo dobro poučeni zagrebški krogi, da za sedaj na kako tako posojilo ni misliti, ker banovina ne more pričeti svoje finančne avtonomije v znamenju namerjanja posojil.

Glasilo dr. Mačka proti cepljenju srbskih strank

Hrvatski dnevnik» apelira ob priliki osnovanja Srbske seljačke stranke dr. Dragoljuba Jovanovića na srbske stranke, naj vendar že nehajo z drobljenjem srbskih političnih sil. V koliko je ta apel iskren, bo pokazal bližnji razvoj, ker zatrjujejo v krogih Srbske zemljoradničke stranke, da je prišlo do razkola v vrstah njihove stranke nemalo po zaslugi gotovih zagrebških in beograjskih političnih krogov, ki žele, da bi bili Srbi čim bolj politično združeni. Dejstvo pa je, da Hrvatski dnevnik» smatra razcepljenost srbskih političnih strank za glavni vzrok, da ne moremo priti do normaliziranja političnega življenja v državi. List piše med drugim:

Hrvati že dolgo čakamo, da bi naši na srbski strani dovolj močnega partnerja, s katerim bi lahko razpravljali o najbolj važnih državnih vprašanjih. Taka močna politična organizacija bi bila danes še prav posebej potrebna in srbskemu narodu in naši državi skupnosti. Prav bi prišla tudi nam Hrvatom, ker bi vendar že enkrat vedeli, kdo je legitimiran govoriti z nami v imenu srbskega naroda. Neкои so srbski politiki zahtevali od nas Hrvatov, naj aktivno sodelujemo v vladi ter s tem prevzamemo soodgovornost za usodo države. Sedaj lahko včasmi mi Hrvati ta poziv srbskim politikom in njihovim strankam, ker je danes položaj v svetu že mnogo težji, kakor je bil pred leti. Srbske politične stranke se morajo tega zavediti in je škoda, da trošijo čas z brezplodnimi polemikami, namesto da bi sodelovale v vladi.

Politično glasilo hrvatskega ženstva

V Zagrebu je pričela izhajati »Hrvatska zora« kot tedensko glasilo »Hrvatske ženske zajednice«. List pravi, da bo podpiral težnje hrvatskega narodnega vodstva med hrvatskimi ženami ter ustvarjal pozicije za splošno organizacijo hrvatskih žena, ki bodo organizirane lahko več doprinesle k izgradnji nove Hrvatske. Odklanja pa ideje ženske emancipacije ter feminističnega pokreta, ker misli, da se morajo hrvatske ženske organizirati v duhu idej, ki sta jih zastopala pokojni Stjepan in Anton Radić. V političnem delu se zaganja »Hrvatska zora« v Jovana Banjanina zavoljo njegovega predloga, naj bi izvedla bodoče volit-

ve v narodno skupščino povsem nezainteresirana nevtralna vlada. Očita mu, da je bil poslanec po milosti bivših diktatorskih režimov, čeprav je znano, da ni bil g. Banjanin nikoli poslanec. Organ hrvatskih žen, ki mislijo posegati pozneje v politiko, bi se že moral vsaj malo seznaniti s stvarnim stanjem, preden dvigne svoj zanekrat še šibki sopran.

»Trgovinski glasnik« obnovljen

V Beogradu je pričel v terek, 27. februarja, izhajati nov dnevnik »Trgovinski glasnik«, ki misli nadaljevati tradicije starega srbskega istoimenskega lista. V uvodniku pravi list, da je pričel izhajati na splošno zahtevo srbskih trgovcev, ki mislijo, da potrebujejo v sedanjih težkih časih svoj organ. »Trgovinski glasnik« bo nadstrankarski list in misli služiti prvenstveno državnim in srbskim interesom. Mi smo vedno verovali in spoznavamo s Hrvati, vendar pa mislimo, da se z idejo sporazuma ne smejo delati poskusi. V našem političnem življenju smo zadnjih 20 let doživeli že dovolj eksperimentov ter je že čas, da rešujemo velika vprašanja s primerno pažnjo in pripravljivostjo.

Iz lista fantovskih odsekov

Kres«, glasilo fantovskih odsekov, objavlja beležko »Preostro so nas obodili«. V njej pravi:

Glede na našo opombo pod zgorjnjim naslovom je škofijski odbor katoliške akcije v Mariboru poslal pojasnilo, da na tečaju katoliške akcije za lavantsko škofijo nihče, najmanj pa kdo od predavateljev ali organizatorjev tečajev, ni trdil, da niso prosvetna društva, fantovski odseki in deklinski krogi ničesar napravili za katoliško akcijo, to je za versko življenje duš. Mi smo tudi prepričani o tem in smo iz srca vesel, da se je obsodba naših organizacij izkazala za neresničnol»

Socialni demokrati o slovenski politiki

V »Delavski politiki« je napisal g. Petelan načeln članek o koncentraciji političnih sil. Po njegovi napovedi se socialisti v spore naprednih skupin v Sloveniji ne bodo mešali. Med drugim piše:

Socialisti delamo s polno paro in z lepimi uspehi za obnovo socialistične stranke, ki bo vodila svojo samostojno socialistično politiko. Mnjenja pa sem, da bi bilo dobro in koristno za ves nadaljnji razvoj prilik v državi in zlasti v Sloveniji, če bi se zblizale vse meščanske stranke in skupine, med katerimi ni nikakih bistvenih programatičnih razlik. Ta koncentracija bi bila v Sloveniji najnujnejša potreba z ozirom na močnega in kompaktnega nasprotnika, ki v borbi ne izbira sredstev. Za nas socialiste vprašanje o koncentraciji ne prihaja v poštev zaradi našega svetovnega nizuora in naše razredne

Italijanski admiral o pomorski vojni

Pariški »Tempo« je nedavno objavil v svoji vojaški rubriki glavne misli italijanskega admirala R. Bernottija, ki je o sedanji pomorski vojni napisal članek v italijanski pomorski reviji »Rivista Marittima«. Admirale Bernottij je mnenja, da ne morejo operacije neposredno vplivati na splošni razvoj svetovnega konflikta, tvorijo pa sestavni del tako zване totalne vojne, o kateri se sedaj toliko govori. Položaj na morjih se kaže danes v povsem drugačni luči kakor v zadnji svetovni vojni, zlasti v pogledu zapadne Evrope. Leto 1914. sta lord Fisher in tedanji lord angleške admiralitete Winston Churchill zagovarjala najprej pomorsko akcijo Anglije v Baltiku. Lord Fisher je še posebej predlagal Rusiji, naj bi se ta angleška pomorska akcija dopolnila s pošiljateljvo ruske ekspedicijske vojske na Pomorjansko. Šele po opustitvi tega načrta se je Churchill začel zanimati za orient kot prizorišče pomorskih akcij. Zagovarjal je angleško ekspedicijo proti Dardanelam, ki naj bi tvorile dokončno vez med Anglijo in Rusijo.

opredeljena. Ni pa rečeno, da ne bi v izrednih okoliščinah sklepali spoznavanov za gotovo skupne nastope. Ali tudi v teh izrednih okoliščinah se bo stranka nagovarjala in sklepe la sporazume samo s organiziranimi grupami, ki priznavajo našo samostojnost, načela čiste demokracije, popolne politične svobode in polno enakopravnost vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev. Razume se, da bi se bilo s ljudmi, ki so se esni proklamirali za nosilce gotovoga gibanja, dasi nimajo politične organizacije in določenega programa, težko razgovarjati in sklepati kake sporazume za gotove skupne nastope.

»Živimo na Balkanu«

Po obisku rumunskega finančnega ministra Constantinesca je sofijsko »Slovo« objavilo značilen komentar o ugodnih izglekih za bolgarsko-rumunsko zblizanje. V članku čitamo med drugim:

»Naj se zgodi karkoli, živimo na Balkanu in to dejstvo nam nalaga vzdrževanje dobrih odnosov s sosedí. Zato smo mnenja, da se morajo podpreti vsi napori za odstranitev nesporazumov. Izkušnje bližnje preteklosti nam jasno kažejo, kakšna mora biti politika malih narodov. Balkan je vedno čutil tuje vplive, ki so bili zanj po večini škodljivi. Po bridkih izkušnjah preteklosti upamo, da bo nova miselnost dobila tla med balkanskimi narodi, miselnost, ki bo daleč od sporov, egoizma in krivic. Ta miselnost nas bo združila in nam dala moč, da se bomo z uspehom uprli tujim aspiracijam. Prav s tega vidika mislimo, da predstavlja Constantinecov obisk resen korak naprej, da pridemo od teorije k praktičnim rezultatom, kar bo v koristí obeh držav.»

Sovjeti in načela

Sovjeti so bili svoje čase v zunanji politiki povsem drugače mišljenja, kakor so danes. Tako n. pr. je sovjetski delegat Majska na seji razorožitvene komisije Društva narodov dne 3. februarja 1933 zahteval, naj se sprejme načelo, da je »po duhu statuta Društva narodov napadale vsaka država, ki vdre brez napovedi vojne s svojimi oboroženimi silami na teritorij druge države.« Dobra tri leta pozneje, dne 1. avgusta 1936, je izjavil isti Majska kot veleposlanik Sovjetske unije v Londonu, da »Sovjetska unija ne more pristati na noben, navidezno še tako upravičen izgovor pri napadih na tuja ozemlja.«

Po zloni monarkovske politike so se pričela angleško-francosko-sovjetska bogazjenja za medsebojno vojaško zvezo, ki naj bi preprečila izbruh vedno bolj prozečnega evropskega konflikta. V teku teh pogajanj pa se je pokazalo, da je Sovjetska unia temeljito spremenila svoja mednarodna politična načela. Stalin je postavil angleško-francoskim delegatom celo vrsto pogojev za sklenitev vojaške zveze. V prvi vrsti je zahteval, naj Anglija in Francija podpreta sovjetske zahteve po mornarških in letalskih oporiščih na Estonskem in Letonskem. Zahteval je oboroženo francosko in angleško pomoč v primeru, če bi se Nemčija zavzela za ti dve državi. Dalje je zahteval pravico, da se sme vmešati sovjetska vlada vsak trenutek v notranje zadeve vseh svojih evropskih sosedov od Finskega zaliva do Črnega morja.

Zavezniki so te sovjetske zahteve odklonili in sovjeti so se odločili za drugo stran. Prva žrtev je bila Poljska, sledile so Estonka, Letonska in Litva in 30. novembra Finska, ko so sovjetski bombniki brez volne napovedi pričeli bombardirati Helsinke in druga finska mesta.

Wellesova osebnost

Rimski poročevalec budimpeštanskega »Pester Lloyda«, ki je bil navzoč ob prihodu ameriškega državnega podtajnika Wellesa v Neapelj, tako opisuje Wellesovo osebnost: »Welles je eleganten, energičen mož, ki se pomena svoje misije v polni meri zaveda. Na nas je napravil vtis, da bodo imeli evropski državniiki opravka z odličnim, toda tudi diplomatsko svoji nalogi doraslim politikom.«

Francoski strokovnjak o sovjetskem orožju

Francoski vojaški strokovnjak opisuje v listih sovjetske orožje, ki si ga je ogledal na Finskem. Poleg drugih zaplenjenih predmetov je videl v nekem skladišču dva moderna sovjetska bombnika, ki so ju sestrelile finske protiletalske baterije. Oba bombnika imata po dva motorja in kolesa, ki se poganajo med poletom in trup letala. Notranjost letala je zgrajena po ameriškem vzorcu ter se mora reči, da sta bila oba bombnika dobre kvalitete.

Med plenom je tudi cela vrsta tankov. Francoski strokovnjak si je ogledal dva lahka tanka po osem ton, ki so ju Finci že popolnoma popravili. Sovjetski tanki so slabo odporni ter jih na krajšo razdaljo prebija že strel iz navadne strojne puške. Stolpci, v katerih se nahajajo strojne in lahki topiči, se lahko okretno največ do 40 stopinj, a se zelo težko premikajo, čim se tank malo nagne. Strojnice v tankih so sicer fino izdelane, toda zelo občutljive za vsak udarec, tako da jih je mogoče onespobiti za boj že z udarcem puškega kopta.

Francoski strokovnjak pa hvali kakovost sovjetskih poljskih in gorskih topov. Večino zaplenjenih topov že zopet uporabljajo Finci, ki pravijo, da »znajo prav lepo finko govoriti.«

SPORT

Revija najboljših v Planici

V nedeljo bo v skokih huda borba za prva mesta med močnimi državnima ekipama: Nemčijo in Jugoslavijo

Nedeljsko državno prvenstvo v skokih v Planici je s prijavo nemških tekmovalcev ogromno pridobilo na sportni vrednosti. Sestali se bodo na tej sikakalni prireditvi najboljše tekmovalci, ki jih danes premore Srednja Evropa. Svetovni prvak Bradl Josef, ki je s svojim skokom 107 m v Planici še prav posebno podčrtal upravičenost do tega naslova, svetovni prvak Bernauer, ki je sicer dosegel svetovno prvenstvo v kombinaciji, ni pa prav nič slabši v skokih. Weller zmagovalec letošnjih mednarodnih tekem v Ga-Pa, Palma najboljši skakač severne Nemčije, ki je dolgo vrsto let imel prvenstvo med sudetskimi amuščarji in je že skakal v Planici. Skakalca Marr in Wein spadata med stitno najbolj dovršene nemške skakalce, prav tako Marr in Wimmer. Stari znanec Planice je Gregor Höll, ki je letošnjo zimo izredno napredoval v skokih. Tudi Häckel in Friedl bosta to leto nemških skakačev dobro izpopolnjevala. Važnost in poudarek teh prijav je tudi v tem, da vodi moštvo, predsednik nemške smučke zveze Räther osebno in spremstvu najboljšega nemškega strokovnjaka za skoke Luthra.

V borbo s to močno ekipo bodo stopili naši fantje Klančnik Karel, Novšak, Ja-

kopič, Pribošek, Florjančič in Bova, to so skakalci, ki bodo pošteno posegli v to borbo in danes ni mogoče reči, kdo izmed njih bo postavil boljši rezultat. Njihovo znanje je močno izraznomo ter so izidi te borbe med njimi popolnoma negotovi. Kar pa bo tekmovalce na domači skakalnici, je vsejetno, da bodo nevarni tekmeč nemškima skakalnim prvakom. Toda poleg teh naših najboljših bodo skakali tudi Palma, Klančnik Gregor, Šušteršič, dr. Baebies, Nedog in Gradšnik, ki so imeli letos nekoliko manj prilike za trening, imajo pa vendar še vedno svoje staro preizkušeno znanje in ni izključeno, da bodo maraskomo ogrožali mesta, ki ga pričakuje. Poleg teh naših dolgoletnih skakačev nastopi letos tudi mlada garda z Bukovnikom, Gregorjem, Azmanom, Zalokarjem, Vidicem, Potočnikom, Poldo, Finžgarjem, Mežikom in morda še katerim od tistih, ki tvorijo zanesljivo jamstvo za bodočeno skakalnega sporta pri nas.

Tekmovalce kot bo nedeljsko v Planici bo velik spornit dogodek in ga pri nas s toliko sportno vrednostjo še nisimo imeli. Zanimanje za tekme je ogromno in pričakovati je številnega obiska gledalcev, ki bodo tokrat gotovo prišli na svoj račun.

»Majstor s mora« v Ljubljani

V nedeljo bodo belo-zeleni na domačih tleh preizkusili svoje sposobnosti v spomladanskem delu ligaškega prvenstva

Kljub vremenskim neprilicam se je moralo pričeti spomladansko ligaško tekmovalje, da se ne bi morda zavleklo v polje. V Ljubljani je v nedeljo na sporedu srečanje med našim slovenskim ligašem in Hajdukom iz Splita. To srečanje bo brez dvoma pomemben spornit dogodek, ki bo nemalo razveselilo vse prijatelje nogometnega sporta. Po presledku dolgih zimskih mesecv bomo zopet videli na delu naše najboljšie nogometne tim v borbi za čim lepši plasma v prvenstveni tabeli.

Naš stari znanec »majstor s mora« nastopi ojačen s starih češkim internacionalcem Jirkom Sobotko. Že samo njegov

nastop bo velika atrakcija tudi za našo Ljubljano. O njegovi kvaliteti so najboljši dokaz izvrstne kritike, ki jih prejema za vse dosedanje nastope. Hajduk je znan kot tehnično in temperamento moštvo, ki ne izbira sredstev za doseg svojega cilja. Njihov sistem igre je vedno navdušil še tako razvajene kibice. Ljubljana nastopi kompletna. V Sarajevu je potovalo več rezerv, ki se pa na težkem snežnem terenu in zaradi prekratkega treninga niso mogle uveljaviti. Danes pa imajo naši fantje dober trening za seboj in nam hočejo v nedeljski tekmi pokazati, da znajo še igrati uspešen nogomet.

V nekaj vrstah

Delavni SK Slovan v Naklem pri Kranju

Pred letom dni so si mladi sportniki v Naklem ustanovili lasten spornit klub, ki je združil kmetsko in delavsko mladino z namenom, da bi tudi na deželo zanesel zdrav spornit duh v mlade vrste. V tem klubu so res sami navdušeni in zavedni spornitki. Odbor samih mladih fantov je uspešno rešil tudi finančno vprašanje in si je razen inventarja za garderobo nabavil tudi vsa opremo za nogometno sekcijo. Moštvo je odigralo 25 prijateljskih tekem s končnim razmerjem 70:52.

Pred kratkim je klub ustanovil še smučarsko sekcijo, ki je preteklo nedeljo izvedla svoje prve tekme za klubsko prvenstvo. V teku na 8 km je zasedel prvo mesto Koročan Zdravo v 49:12, naslednja dva pa sta bila Savojc Vinko in Godina Franc. Najboljši čas dneva je imel Drogen iz Ljubljane (45 sek). Na popoldanski skakalni tekmi je bilo 20 skakalcev in nad 200 gledalcev. Izven konkurence je imel najdaljši skok Andrašič Ljubo iz Kranja, klubsko prvenstvo pa si je osvojil Dorč Höhnigmann.

Klub šteje zdaj že preko 100 članov in vidno napreduje. V blaginji se je zmerom ostalo nekaj denarja in klub se meni v kratkem včlaniti v SNZ.

Smučarske tekme na Sv. Joštu

Smučarski klub SK Poljane iz Kranja je minulo nedeljo na poboki Sv. Jošta priredil propagandno tekmo v slalomu z udeležbo nekaterih jeseniških tekmovalcev. Vsega jih je bilo 24. Dolžina proge je znašala 850 m, višinska razlika pa 150 m. Vrstni red na cilju je bil: seniorji: 1. Klein (Skala-Jesenice) 1:28,5, 2. Gorjup (Celje) 1:48, 3. Krt Ivan (Poljana) 1:55. Juniorji: Ručigaj (Poljana) 2:00,5, 2. Rutar, 3. Jocič.

Obenem je društvo srednješolcev »Jugoslovan« priredilo tekmo v smuku za prvenstvo kranjske gimnazije. Proga za smuk je bila dolga 4.200 m in je imela 450 m višinske razlike. Zmagal je osmošolec Klein Bruno v odličnem času 4:57. Naslednja mesta so zasedli: Rutar Miloš (VII.) 5:08, Luin Slavko (VII.) 6:21. Za moštva so bili izračunani časi prvih treh tudi po razredih, in sicer je bil med njimi vrstni red naslednji: 1. VII. razred (Rutar, Luin, Gole) 19:14, 2. VIII. raz. (Klein, Pochyla, Ješe) 19:47, 3. VI. razred 22:35.

Zaradi suspenzije ligaškega kluba Splita in verifikacije njegove tekme z varažinskima Slavijo s 3:0 v korist slednje je prišlo do hudega spora med splitskim podsavezom in HNS. Splitski podsavez je na zadnji seji po zaključeni preiskavi kaznoval enajstoricjo Splita s 500 din denarne globe ob enem pa je poslal HNS prepis zapisa, v katerem ugotavlja med drugim, da je bil postopek saveza nepravilen. Zato naj HNS odredi nov termin za prvenstveno tekmo med Slavijo in Splitom. Zdaj je treba počakati, kako bodo v Zagrebu rešili ta kompetenčni spor med HNS in SNP. Beograjski listi beležijo, da pripravila osem klubov sornarskega podsaveza ustanovitve lastnega podsaveza v območju SLS. Inicijatorji te akcije niso zadovoljni z dosedanjim delovanjem svojega podsaveza v Somboru in računajo, da bodo za svoj načrt pridobili še več podeželskih klubov iz Bačke in Baranje.

Zimski telovadni nastop šolske dece v Mojstrani

Dovška šola nima telovadnice, zato pozimi učiteljstvo poučuje dece v smučanju. V soboto 24. t. m. ob 16. in v nedeljo 25. t. m. je šolska deca pokazala, kar je pridobila v zimskih telovadnih urah. Mrgolelo je drobliha na startu. Pričeli so se obračuni in vsak je pokazal svoje znanje.

Pri tem zimskem telovadnem nastopu je sodelovala vsa deca v vseh disciplinah: v smučanju, sankanju in smučskih skokih in mali skakalnici za Meselom in na veliki na Boru. Nastopilo je 150 tekmovalcev in tekmovalci, klor je je imel smučati ali sanki — ostali z učiteljstvom na čelu pa so bili organizatorji in gledalci. Koliko je bilo veselja in borbe, ve povedati le očividec in se skoraj napisati ne da. Zmagovalci in zmagovalci, katerih je bilo zaradi številnih skupin mnogo, so bili nagradi samo s tem, da so zadovoljni in ponosno gledali svoja imena, zapisana na prvih mestih. Takšna je vzgoja k pravemu sportu!

Kako potrebna je zimska telovadba za vaškega otroka, ve le podeželski učitelj. Poprej se je deca tiščala zakurjene peči in zaostala v zdravju, sedaj pa gre na zrak in mraz in telo postane odporno in zdravje si je iz njehih lice in oči. Le žal, da ni mogla nastopiti vsa deca, ker nima opreme, ki ji je bila že večkrat občudljiva. Zaman čaka tudi podpore od strani oblasti ...

Da zanje Mojstrana že več let in prav za prav od vsega pričeka smučarstva pri nas vedno prav zavidiljivo uspehe, je po vsej pravici pripisati vzgoji dece v prvih razredih osnovne šole. Vs inozemski trenerji, ki so spoznali Mojstrance, so izjavili, da baš tu veje oni pravi smučarski in sporniti duh!

SK Ilirija — sekcija za hokej na ledu

Pozivamo celotno članstvo sekcije, da se zanesljivo udeležijo plenarnega sestanka, ki bo drevi ob 19. v klubovem lokalu. Načelnik. JASO (obvestilo članstvu). V soboto in nedeljo priredimo dvodnevno skakurizijo v Kranjsko goro in Planico. Odhod v soboto ob 5. z g. kolodvora. Popoldne v Kr. gori skoki za državno akademsko prvenstvo, popoldne slalom. V nedeljo v Planici mednarodne tekme v skokih. Povratek zvečer. Vožnja din 37,50. Oskrba s prenočiščem v K. gori din 70.—. Plača se točno ob 5. na g. kolodvoru tov. dr. Fe-renčaku. Tajnik. I.

SK Slavija. Jutri v petek ob 20. strogo obvezen sestanek vseh nogometsev i moštva in juniorjev zaradi treningov. Kdor se ne bo odzval, bo črtan iz seznama verificiranih igralcev. Ob 20.30 istotam redna odborova seja; ker je zadnja pred občim zborom, prosim vse gg. odbornike za sigurno udeležbo. Sprejemajo se novi člani in juniorji, ki imajo veselje do nogometu. Tajnik. I.

Poziv Rdečega križa za delovno osebje

Ce bi se pripetila večja elementarna nezgoda, ce bi se pojavila epidemija, zlasti pa ce bi nastala vojna, zadenejo društvo Rdečega križa množicnostne in telovadne nagole.

Zato Društvo banovinski odbor društva Rdečega križa ponovno prosti in pozivuje vse domoljubne rojake, katerih ne veže vojaška dolžnost, posebno pa žene in dekleta, da se priklase pri odboru Rdečega križa v svojem kraju za razne protovojne službe v vojni, kakor so: upravno-računski posli v bolnicah, ambulantah, postajah za prvo pomoč in drugih napravah Rdečega križa; dalje za razna druga dela pri omenjenih ustanovah ča kuhanje, pranje, smazanje in stizbovanje v skladatih; za izdelovanje perila, za sprejemanje in oskrbo beguncev, za nabiranje darov v denarju, v tridelkih in izdelkih id.

Za stizbovanje v Ljubljani naj... itične osebe, v kolikor se to dozdi zrodilo, prijavi osebno v pisarni Rdečega banovinskega odbora... Rdečega križa, Gosposvetske... sprejemajo vsak dan od... ure. Prijava se odda lahko tudi... na zgoraj navedeni način... 40-31.

V prijavi naj navede... svoj patični nastop in vrsto službe... želi opravljati, kakor tudi šolsko izobrazbo, poklic in starost. Onim, ki so dosedaj že javili, ni potrebno, da se znova prijavijo.

MALI OGLASI

NE MALIM OGLASOM
 Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali danje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.— Dupli in šifre se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali danje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali danje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—

Službo dobi

Vrtnarskega vajenca
 in žensko moč, ki bi bila v položaju voditi knjige in delo na gospodarstvu, sprejememo. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe na Seva & Komp., Ljubljana, Gosposvetska 5. 4059-1

Frizerko
 samostojno, sprejemam. Koj. Plača dobra. Koj. Niko, Poljanska c. 1. 4050-1

Natakarico
 sprejemam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4125-1

Frizerko in vajenka
 z oskrbo, sprejemam takoj ali po dogovoru. Mihael Godinov, Tržič. 4134-1

Pošteno dekle
 mlado, iščem za vse hišno delo in kuhanje, katero govori nemški. Stalno mesto. Nastop 15. III. kraj Zagreb. Plača 300. Ponudbe na Publicitas, Zagreb pod »55482«. 4088-1

Zagovodjo
 in šoferja sprejemam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ogljice«. 4107-1

Prevajalca
 perfektna za angleška in goskva pisma, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Ogljice«. 4108-1

Frizerko
 dobro, sprejme takoj ali po dogovoru. Dolare, Dolnji Logatec. 4109-1

Nakupovalca jaje
 vajenka konj, zanesljivega, ki pozna krovnice okoli Ptuj, absolutno treznega, iščem za takoj. Kavcija zaželjena. S prakso prednost. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Eierexporte«. 4090-1

Brivskega pomočnika
 mlajšega, dobrega delavca, sprejme Varlec Božidar, Brežice. 4128-1

V "JUTRU" INSERIRAJ

Službe išče

Reumatični
 podijete svoje naslove na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zdravice«. 4133-2

Manufakturst
 zmožen prodaja v galanteriji, dobra moč, z večletno prakso, z znanjem nemščine, želi prenesti mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izvirni aranžer«. 4136-2

Brivski pomočnik
 prvovrsten, hiter delavec, zmožen nekoliko ženskih del, obvladuje tudi nemščino, išče službo. Brivski pomočnik pri Vyhobny, Slovenj Gradec. 4098-2

Kuharica
 išče službo v restavraciji ali boljši gostilni, Roza Gataliner, Hoče pri Mariboru. 4082-2

Krojaški pomočnik
 dober, izurjen v malih kosih in delu, prosi stalne začetne in izveščane. — Pouk tudi po diktatu. Novi tržaji se prično 4. marca. Solina niska. Največja strojevnost s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Vpisovanje dnevo do 8. ure zvečer. Christofor utni zavod, Domobranska c. 15, telefon 48-43. 4024-4

Stenografija in strojepisje
 Izpopolnjevanje. Začetek marca. Trgovsko učilišče ROBIDA, Ljubljana, Trnovska ulica 15. 4118-4

Slovnico in fonetično pravilno
 francozino in nemščino poučujem in pripravljam za izpite. Grem poučevat tudi na dom. Gornjarska c. 2, vhod Tržiška cesta 1/1, vrata št. 5. 4100-4

Dama
 poučuje angleščino, nemščino po uspešni metodi. Lestnikova 16, telef. 30-96. 4105-4

Prodaj

Parkete, deske in bukova drva
 ugodno prodaja v galanteriji, dobra moč, z večletno prakso, z znanjem nemščine, želi prenesti mesto. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izvirni aranžer«. 4136-2

Pozor, špecerije in mlekarne!
 Čokoladne serije igre Daniča dobje najceneje, če jih osebno naročite. Dobaviam samo za Ljubljano Ivan Zalaznik, Slaščičarna, Stari trg 21. 4130-6

Sveža jajca
 zajamčena, zaboj 720 komadov din 720, zaboj 400 komadov din 410 franko voznina razpoložljiva G. Drechsler, Tuzla. 4102-6

Spalni kauč
 (divan, praktičen, modern, s predalom prodam na pol zastonj. Vprašati: Zaloška cesta 34. 4110-6

Kupim
 Ribolov kupim v last. Ponudbe s natančno ceno in točnim opisom na ogl. odd. Jutra pod šifro »Ribolov«. 4022-7

Stružnico
 (Drehbank), dobro ohranjeno, kupim takoj. Ivan Prečern, Kranj. 4090-7

Pohištvu
 novo in že rabljeno. Ki ga želite prodati ali samo dati v shrambo — sprejemamo v posebni oddelek v komisijako prodajo po zelo ugodnih pogojih. Kupcev je v tem oddeleku vedno dovolj za dobro ohranjeno pohištvu. Vso reklamo preskrbimo sami — sproditel nam na dopisnici ali ustno. Prevoz pohištvu preskrbimo za ml. Ivan Mathian Ljubljana Tyrševa 12. 19-12

Pohištvu
 naprodaj. Ogljed od 14. do 16. ure. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4104-1

V najem

HIŠO, VILO,
 dvostanovanjsko v zvezi v najem na periferiji mesta ali v bližnji okolici (St. Vid, Dravice, Rakovnik). — Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Sončno in suho, maj«. 4122

Prehrana

Abonente
 sprejemam na provizivno — tudi dietično — hrano. Gledališka ul. 16, visoko prtiličje, desno, vrata 3. 4083-14

Lokali

Pisarniško sobo
 kompletno opremljeno oddam 1. marca 1940. »Victoria«, mezzanin, uporaba telefona. Informacije pisarna dr. Čampa, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 4. 4135-19

Pekarijo
 izvrstno vpljeno prodam ali oddam. Prevzem 1. marca. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4096-19

Posesti

Kupim hišo
 z dobrodošlo gostilno na prometni točki. Cena do 3000 din, prevzame se tudi hipoteka. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Ekstencija 16«. 4131-20

Kino
 rentabilen, naprodaj s stavbo radi prezaposlenosti drugod zelo ugodnim pogojem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobiček kina«. 4025-20

Stanovanje
 3-sobno stanovanje oddam na Mirju s mateni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4123-21

Enosob. stanovanje
 oddam v I. nadstropju začetkom aprila. — Terdan. Zaloška cesta 18. 4114-2

Trisobno stanovanje
 s kopalnico Gregorčičeva 19 in Celovška 44 oddam za maj. Več se poizve: telefon 22-46. 4101-21

Stanovanja
 Enosob. stanovanje na daleč sčtem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Mirni trije odrasli«. 3991-21a

Linolej
 za kuhinjo — najcenejše v zalogi pri SEVER, LJUBLJANA, Marijin trg 2. Strokovno polaganje linoleja.

Sobo odda

Opremljeno sobo
 s posebnim vvhodom v sredini mesta oddam takoj solidni osebi. Mestni trg 11, vrata 8. 4020-23

Sobo za dve osebi
 lepo opremljeno, prostorno oddam 1. ali 15. marca ev. z vso oskrbo blizu drame. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4019-23

Sostanovalko
 sprejemam takoj s hrano ali brez. Medvedova 7/1. 4117-23

Sobo
 lepo opremljeno z elektriko oddam dvema gospodoma za 110 din mesečno za osebo. Zeljarska ul. 11/II., n. vrata 2, Trnovo. 4116-23

Sostanovalka
 stalnega, sprejemam z čisto, opremljeno sobo z elektriko, mesečno din 125, s perilico. — Medvedova 6/II., levo, tik gorenjskega kolodvoza. 4115-23

Sobo
 opremljeno, s posebnim vvhodom, v sredini mesta, oddam. Križevniška ul. 5. II. nadstropje. 4127-23

Opremljeno sobo
 s posebnim vvhodom oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4099-23

Sobe išče
 Prazno sobico s posebnim vvhodom, naris v Mostah ali Kodeljevem. Išče gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Tako! 16«. 4111-23a

Dopisi
 »Ljubkost srca in duše« Dvignite pismo pod šifro »Odmevie«. 4126-24

Stroji
 Pisalni stroj zelo dober za vsako ceno naprodaj. Gisel, Kotnikova 21, II. 4121-29

Vpojni plin (Sauggas)
 napravo z motorjem 180 — 240 KS novo ali rabljeno, kupimo. Gozdna uprava Thurn, Ravne, p. 4093-29

Živali
 Pes ovčjak — dober čuvaj, naprodaj. — Medvedova ul. 14/III., desno. 4087-27

Obrt

Brivnico
 kompletno poceni prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4132-30

Informacije

Odpeljano kolo
 Vozniku, kateremu sem izročil moško kolo Triumph ev. št. 100.442, da ga pelje v gostilno Marenče, Dolenjska cesta, ali pa oseba, kateri kaj ve, kje se kolo nahaja, naj takoj sporoči proti nagradi v gostilno Marenče, Dolenjska cesta. 4106-31

Dragocenosti
 Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah CERNI juvelir Ljubljana Wolfova ulica

Pridelk
 Fižol za kuho dobite poceni pri Sever & Komp. Gosposvetska c. 5 2709-33

Vino
 izborna dolensko žrnino, prodam radi opustive gostilne. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 4072-33

Razno
 SREBRNO, DRAGE KAMNE in vsakovrstno ZLATO kupuje po najvišjih cenah JOS. EBERLE, Ljubljana, Tyrševa z. nalača hotela »Slon«

PREMOG
 KOKS — DRVA audi

I. Pogačnik
 BOHORICEVA 5 Telefon 20-59 Postrežba prezhibna

Moderne kauče
 in foteje audi solidno in po nizki ceni! R. RADOVAN tapetnik Mestni trg 13

Delo Rdečega križa v Ljubljani

Društvo, ki mu v vojnem času pripadajo težke, kočljive naloge, šteje 3.780 članov in 4.092 podmladkarjev

Ljubljana, 28. februarja. Ljubljanski pododbor Rdečega križa je v torek zvečer polagal obračun dela v preteklem letu. Dobro obiskano skupščino je pozdravil predsednik pododpora dr. Oton Fetič in naglasil, kakšno veliko odgovorno nalogo v prvo vrsto. In vendar se mora RK, po njih časih, ko si skoraj ves svet do zob oborožen stoji nasproti. Rdeči križ kot človekoljubna organizacija sicer po svojem bistvu odklanja vojno kot sredstvo mednarodnega obračunavanja in so mirne naloge v programu RK postavljene v prvo vrsto. In vendar se mora RK, porojen na krvavih poljanah solferske bitke, tudi danes po silni razmer vsepovsod prvenstveno baviti z vojnimi nalogami, mora lečiti ranjence, bolnike, skrbeti za vojne ujetnike, se brigati za usodo ujetnikov, internirancev in beguncev ter lajšati bedo, ki jo povzročata svetu vojna furija. Uspešno delo pododpora je plod razumevanja za skladnost, enotnost in slog, ki vlada v vrstah nesebičnih idealnih sodelavcev RK brez razlike političnih strank, družabnih plasti in svetovnonazorskih gledanj. Treba pa je društvu nujno izdatne materialne pomoči, to je ključ ob dvanajsti uri! Najbolj idealno in izveščane osebe ne more v resnem primeru stori ničesar, če je praznih rok. Dajte RK izdatna denarna sredstva, da si nabavi dovoljno število bolniških postelj, perila, obleke, opreme, instrumentov, šotorov, poljskih kuhinj, sanitetnih avtomobilov in drugega materiala.

V imenu banovinskega odbora je vzpodbudno pozdravil skupščino predsednik dr. Krejčič. Tajnik Malešič je podal razveseljiv napredek društvenega delovanja. Število članstva je močno naraslo in znaša 3.780 članov. V bolničarski tečaj se je vpisalo 600 oseb, naši samarijci se ne prestanjo izpopolnjevati in pripravljajo za vsak primer. Javnost je z velikimi simpatijami spremljala društveno delovanje in ga podpirala z darovi. V imenu prirediteljskega odbora je ga. Krofčeva poročala o uspehu društvenih prireditev, o veselici na Gradu, o tečnu RK. Nameravana tombola je bila preložena na letošnji termin in se prodaja tablic nadaljuje. Glavni dobiček po parceli v šiški. Dalje so se vršile številne predstave kulturnih filmov in razne pomožne akcije, ki jim je stal ob strani banovinski odbor, desna roka pa so jim bili vrli samarijani. O delovanju odbora za poljske begunce je poročal v svetnik Gregorka. Nudena je bila pomoč 655 osebam in je bila poljskim beguncem posvečena vsa pozornost in podpora javnosti. Uspešno delo samarijanov je izčrpano podal dr. Franta Mis. Tečajji so bili zadovoljivo obiskovani 195 udeležencev je prejelo diplome. V imenu socialnega odbora je poročal ravatelj Jagodič, da je zimska akcija za reveže razdelila med potrebne 8 vagonov premoega in je bilo obdarovanih 730 družin. Predsednik podmladka RK Starman je poročal, da število podmladkarjev razveseljivo narasča. Na 20 srednjih, strokovnih in meščanskih šolah je bilo 3.457 podmladkarjev, na 20 osnovnih šolah pa 1.135, torej skupaj 4.092, 102 člana več kakor lani. Solške kuhinje, razni tečajji in pomožne akcije so vsestransko uspešne.

Po blagajniškem poročilu inšp. Mlejnika je bil soglasno izvoljen ves stari odbor z nekaterimi dopolnitvami. Interne razprave so zaključile vzorno skupščino društva, ki zasluži s svojim plemenitim, nesebičnim udejstvovanjem v blagor vseh ljudi vse priznanje in podporo široke javnosti.

V borbi za orožniki ustreljen begun Nad Ptujem je padel dolgo zasledovani Heric

Ptuj, 28. februarja. Lani in predlanskim je »Jutra« večkrat poročalo o prosluli Trstenjakovi vlomski družbi, ki je imela svoje zveze po vsej tukajšnji okolici Kolovodje te tolpe so bili Trstenjak iz Ormoža Martin Cajkno z Mešnega vrha. Josip Heric iz Derstelja pri Sv. Urbanu in še trije drugi. Ta družba je odnesla pri raznih vlijeh za nad 300.000 din plena, poleg tega so pa izvršili še razne druge zločine. Zaradi česar je bila za njimi izdana tiralica. Sredi 1938 leta so vsi to družbo polovili in izročili v preskavalni zapor na okrožnem sodišču v Murski Soboti. Meseca februarja 1939 je iz ptujkega zopora pobegnil Josip Heric: za njim je izginila vsaka sled. V zadnjih dneh pa se je začelo šušljati po ptujski okolici da Heric čisto prihaja na Mestni vrh kjer ima ženo in malo kmetijo. Oblasti so postala na te govoricе pozorna. Ko se je zvedelo, da je Heric pred dnevi močno pretepel svojo ženo, so danes pripravili

orožniki iz Ptuja in od Sv. Urbana na Mešnem vrhu zasedo in so obkolili Plojevo hišo in hlev, v katerem se je Heric skrival. Komaj so odprli vrata hleva, se je zločinec pojavil na prostem ter s samokresom v roki streljal na orožnike, ki sreči pa ni nobenega zadel. Orožniki so ga pozvali, naj se vda. Ker je bil njihov poziv zaman, so streljali in krogla je zadela Herica v prsi. Med tem je vrgel samokres proč in ga v snegu se niso mogli najti. Imel je samo 600 din in več čekov kar je najbrž tudi ukradel. Jutri bo v Mestnem vrhu obdukcija.

Josip Heric se je rodil 13. decembra 1908 v Zerovincih, in se je nahajal dal časa v Derstelju, občina Sv. Urban. Ptujška okolica si bo zdaj počeno oddahnila, rešena onega najnevarnejših zločincev.

Razglas

OBČINA DOMŽALE, srez kamniški, objavlja, da je njen razglas z dne 29. januarja 1940, spremenila v toliko, da bo regulacijski načrt za trško občino Domžale in uredba o njega izvajanju, razgrajena na javni vpogled v času od 1. aprila 1940. do 1. julija 1940. in ne kot je bilo objavljeno prvotno od 15. februarja 1940 do 15. maja 1940. V ostalem velja prvi razglas nespremenjen. Uprava občine Domžale, dne 27. februarja 1940.

Začasna dobava sanitarnih potrebščin

Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo imel v petek, 15. marca, 1940, ob 11. uri v uradnih prostorih v Zagrebu, Mihalovičeva ul. 3/III. prvo javno ofitalno pismeno licitacijo za začasno dobavo sanitarnih potrebščin za krajevne organe Osrednjega urada za zavarovanje delavcev za dobo 6 mesecev. Dobavna doba prične od 1. aprila 1940. l. dalje. Ponudbe, taksirane po predpisih po odredbi T. št. 25 taksne tarife zakona o taksah je treba oddati ali po pošti nasloviti v zaprti in zapečateni kuverti do gori omenjenega roka Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev (soba št. 305). Kavicjo v znesku 10% za domače in 20% za tuje ponudnike je treba položiti pri blagajni Osrednjega urada za zavarovanje delavcev (soba št. 420) najdalje do 10. ure na dan odrejene licitacije. Pogoje in obrazec ponudbe dobe zainteresirani pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev (soba št. 305) brezplačno. Polletna vrednost nabave čca din 15.000.—. Štev. 10.719-1940 od 26. februarja 1940 l.

OSREDNJI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni **JOS. REICH** Ljubljana Poljanski nasip 4-6 Paolina — Svetlokalnica

Blagajnik

trgovsko naobražen, zmožen vodstva prodaje elektrotehnične materiala, vešč knjigovodstva, vojaščine prost, s primerno kavcijo, dobi stalno službo s 1. aprilom 1940. — Ponudbe s prepisi dosedanjih spričeval in z navedbo zahteve prejemkov (plače) je poslati do 5. marca 1940 na naslov: Gornjeradgonska občinska podjetja v Gornji Radgoni.

Korespondentinja in knjigovodkinja-bilancistka

vešč slovenskega, srbsko-hrvatskega, nemškega, deloma francoskega in angleškega jezika, nemške stenografije in strojepisja išče službo odnosno prevzame mesto poslovodkinje ali pristopi kot družabnica s Din 50.000 gotovine. — Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Marc-april«.

G. Th. Rotman SAMBO IN PETER POTUJETA

91 Ko so dospeli tja, je gospoda Debeluharja pravkar mučila neznosna putika. To je bilo kakor nalašč, kajti zdaj mu je doktor obljubil, da ga v odškodnino za zbiti voziček zastoj ozdravi »Srečo na imam, srečo,« si je rekel doktor; vzdaj me vsa zavedščina nič ne stane!

Brez posebnega obvestila.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je naš ljubljani soprog, atek, brat, svak in stric, gospod

JOSIP PODERGAJS

GOSTILNICAR V LASKEM danes zjutraj v 43. letu starosti za vedno zapustil.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek 1. marca ob 14. uri iz hiše žalosti v Laskem, nakar bodo zemski ostanki pokojnika prepeljani v Celje na mestno pokopališče, kjer bo pogreb ob 16.30 uri.

LASKO—CELJE, dne 28. februarja 1940.

Globoko žalujoča **MARIJA PODERGAJS**, soproga; MILAN, sin — in ostalo sorodstvo.

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naš ljubljani mož, oče, stari oče in brat, gospod

ANTON FLORIČ

POSESTNIK IN GOSTILNICAR danes popoldne po težki mučni bolezni v 52 letu starosti za vedno zapustil.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 1. marca ob 5. uri popoldne iz Gasilskega doma v Gaberju na okoliško pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto 2. marca ob 7. uri v farni cerkvi v Celju.

CELJE, dne 28. februarja 1940. Globoko žalujoča **MARIJA FLORIČ**, soproga; SILVA IN MARICA, hčerki in ostalo sorodstvo

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naš ljubljani mož, oče, stari oče in brat, gospod

ANTON FLORIČ

POSESTNIK IN GOSTILNICAR danes popoldne po težki mučni bolezni v 52 letu starosti za vedno zapustil.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 1. marca ob 5. uri popoldne iz Gasilskega doma v Gaberju na okoliško pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto 2. marca ob 7. uri v farni cerkvi v Celju.

CELJE, dne 28. februarja 1940. Globoko žalujoča **MARIJA FLORIČ**, soproga; SILVA IN MARICA, hčerki in ostalo sorodstvo

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da nas je naš ljubljani mož, oče, stari oče in brat, gospod

ANTON FLORIČ

POSESTNIK IN GOSTILNICAR danes popoldne po težki mučni bolezni v 52 letu starosti za vedno zapustil.

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 1. marca ob 5. uri popoldne iz Gasilskega doma v Gaberju na okoliško pokopališče. Sv. maša zadušnica se bo brala v soboto 2. marca ob 7. uri v farni cerkvi v Celju.

CELJE, dne 28. februarja 1940. Globoko žalujoča **MARIJA FLORIČ**, soproga; SILVA IN MARICA, hčerki in ostalo sorodstvo